

د لوژیو کورنی

Ketabton.com

((انګلش قاموس څخه چې متن یې له ویکشنري څخه اقتباس شوی.))

ژباړه: رحمت شاه فراز

د کتاب پېژندنه

د لوژیو کورنۍ	کتاب نوم:
حمت شاه فراز	ژباړه:
رحمت شاه فراز	کمپون:
انکاش قاموس څخه.	متن:
۱۵ حوت، ۱۳۹۹ ل.	نېټه:

د ژباړن اړیکې:

موبایل: 0093 78 063 48 38 واتس‌اپ: 0092 311 42 25 611 برېښلیک: rsfaraz4@gmail.com

د چاپ حق له ژباړن سره خوندي دی.

لیکچر

4	سریزه
5	د لوژي پېژندنه
5	الف
20	ب
22	پ
28	ت
28	ټ
31	ج
32	چ
32	ه
34	ر
35	ز
37	س
43	ف
45	ک
50	گ
51	ل
52	م
56	ن
59	و
60	هـ
63	ی

سریزه

«هغه ټول ویونه به را ټول کړم چې په لوژي (logy) پای ته رسېږي. یو، دوه ساعته وخت به ونیسي او بیا به یې د یوې مقالې په ډول کومې وېبپاڼې ته د خپرولو لپاره واستوم. ډېره گټه به وکړي. خوند به هم وکړي. نوی کار دی، تر دې دمخه چا نه دی کړی. ښه، نو راځه پیل یې کړه!»

دا هغه فکر وو چې د دې مقالې (چې اوس کتابګی دی) په پیل کې مې کړی وو، خو دغه فکر مې ناسم وو، نه په لوژي پای ته رسېدونکي ویونه دومره کم وو چې ما یې اټکل کړی وو، نه هم د وخت ما ټاکلې اندازه سمه وه او نه مقاله، مقاله پاتې شوه. دغه دی، څو ورځې (چې ما یو، دوه ساعته په نظر کې نیولي وو) وروسته یو کتابګی ترې جوړ شو.

د کتاب په هکله دوه خبرې خورا اړینې برېښي:

یو، په دې کتاب کې ټول (د لغت په اصله او ټوله معنا) هغه ویونه نه دي را اخیستل شوي چې په لوژي پای ته رسېږي، بلکې یوازې هغه را اخیستل شوي چې د یوه علم یا پوهې لپاره کارېږي او یا پخوا کارېدل.

دوه، په دې کتاب کې راغلي ټول علوم (یا لوژي) په رښتیني (فلسفي، اکاډمیکه، علمي، ساینسي...) معنا علوم نه دي، بلکې ځینې داسې هم پکې شته چې یوازې په عامیانه او طنزیه ډول کارېږي او ښایي د علم په توګه اصلاً وجود ونه لري؛ یا یوه اصطلاح پخوا د یوه علم لپاره کارېده، خو اوس ورته د نیولوجیزم له مخې یوه نوې کلمه جوړه شوې. راځئ نور به کتاب ولولو؛ خو د یادونې وړ ده چې د لا څېړنې او پلټنې لپاره مو انټرنټ، کتابتونونه او ښوونیز مرکزونه په هر ځای او هر وخت کې په خدمت کې دي.

ستاسو وړاندیزونو او نیوکو ته سترګې په لار

رحمت شاه فراز

د لوژي پېژندنه

د لوژي کلمې اصل په يوناني ژبه کې دی او په انگليسي ژبې کې د وروستاري په ډول کارېږي او د پوهې، پوهنې، علم، معرفت او داسې نورې معناوې ورکوي. په انگلش قاموس کې لوژي په لاندې ډول تعريف شوې: د زده کړې يوه څانگه؛ د يوه ځانگړي مضمون مطالعه او څېړنه.

په ياد قاموس کې د لوژي دوهمه معنا د وينا طرز، د خبرو کولو ډول او حکايت يا کيسه راغلي او لاندې څلور بېلگې يې ورکړې: الف) هاپللوژي ب) يولوژي ج) ټريلوژي د) اپولوژي - د بښنې په معنا.

د لوژيوکورنۍ

۵. اډولوژي (odology): دغه کلمه د برينکرهوف جاکسون له خوا منځته راغلي او هغې پوهې ته ويل کېږي چې سرکونه او لارې تر څېړنې لاندې نيسي.
۶. اورولوژي (orology): هغه پوهه چې غرونه او د هغو منځته راتگ تر څېړنې لاندې نيسي، د اورولوژي په نوم يادېږي.
۷. اوټالوژي (otology): د طب هغه څانگه چې غوږونه، د غوږونو جوړښت، دنده او ناروغۍ تر څېړنې لاندې نيسي.
۸. اوولوژي (ovology): د طبيعي تاريخ هغه څانگه چې د هگيو منشا او دندې څېړي.

الف

۱. اولوژي (oology): هغه پوهه چې د مرغانو هگۍ څېړي. يا: د مرغانو په تېره بيا وحشي مرغانو د هگيو ټولونې بوختيا او مشغلي ته اولوژي ويل کېږي.
۲. اکالوژي (acalogy): هغه پوهه چې طبي درمل تر څېړنې لاندې نيسي.
۳. ايکالوژي (ecology): د بيالوژي هغه څانگه چې د ارگانيزمونو او د هغو د چاپېريال او په خپل منځ کې د ارگانيزمونو اړيکې تر څېړنې لاندې نيسي.
۴. ايکالوژي (egology): د هسرل په فلسفه کې هغه علم چې ايگو تر څېړنې لاندې نيسي.

اغېزمنې کارونې لارې چارې تر څېړنې لاندې نيسي.

۱۶. اريالوژي (areology): د مريخ ساينسي مشاهدې او څېړنې ته اريالوژي ويل کېږي. يا په بل عبارت د مريخ جيولوژي ته اريالوژي ويل کېږي.

۱۷. اتمالوژي (atmology): د ساينس هغه څانګه چې د اوبيزو بخاراتو قوانين او پديدې تر څېړنې لاندې نيسي، د اتمالوژي په نوم يادېږي.

۱۸. اټالوژي (atulogy): د ځان څېړنې او مطالعې ته اټالوژي ويل کېږي. اټالوژي دوه نور تعريفونه هم لري:

يو، په ګرامرپوهنه کې د يوه لغت يا عبارت هغه خصوصيت ته ويل کېږي چې پخپله هغه لغت يا عبارت روښانه کوي.

دوهم ډېر عمومي تعريف يې دا دی چې د يوه نظر هغه وړتيا چې په خپل ځان يې پلي کړای شي، په دې معنا چې بېرته هغه مفهوم او نظريې ته ارجاع شي.

۱۹. اکسالوژي (auxology): د بيالوژي هغه څانګه چې د انسان فزيکي وده تر څېړنې لاندې نيسي يا په عموم کې ويلای شو چې هغه پوهه چې وده څېړي د اکسالوژي په نوم يادېږي.

۲۰. اکسيالوژي (auxiology): د ارزښتونو د منشا، فطرت، دندو، ډولونو او خپلمنځي اړيکو څېړنې ته اکسيالوژي ويل کېږي. په بل عبارت د ارزښتونو تيوري، اکسيالوژي بلل کېږي.

۹. ابيالوژي (abiology): د جيولوژي او ستورپوهنې په څېر علوم چې په ګډه نازوندي او بې ساه موجودات تر څېړنې لاندې نيسي.

۱۰. اېسيالوژي (aceology): هغه پوهه چې درمل او يا درملنه څېړي.

۱۱. ارالوژي (aerology): د هوا او فضا (تشيال) څېړنې ته ارالوژي ويل کېږي. يا: د ميتريالوژي هغه څانګه چې د بالونونو، الوتکو او داسې نورو توکو په مرسته تشيال تر څېړنې او مشاهدې لاندې نيسي.

۱۲. اګرالوژي (agrology): هغه پوهې يا فن ته ويل کېږي چې کرهنه او زراعت تر څېړنې لاندې نيسي. د اګرالوژي يو پخوانی تعريف په دې ډول دی: د اګرانومي (له حيواناتو، نباتاتو او ځمکې څخه د ګټې اخيستنې پوهه) او ځمکپوهنې يوه فرعي څانګه چې د غوره حاصلاتو په خاطر پر کښتونو او کروندو باندې د ځمکنيو شرايطو اغېز تر څېړنې لاندې نيسي.

۱۳. الګالوژي (algology): د بوټپوهنې يا بوټاني هغه څانګه چې الجيان تر څېړنې لاندې نيسي.

۱۴. اپيالوژي (apiology): هغه پوهه چې د شاتو مچۍ او د شاتو جوړېدل تر څېړنې لاندې نيسي، د ابيالوژي په نوم يادېږي.

۱۵. ارکالوژي (arcology): ارکالوژي د ښار جوړونې يوه تيوري ده چې د پاولو سولري له خوا وړاندیز شوې. ارکالوژي د درې بعدي ودانيو ميتودونه او همدا رنگه د ساحې او سرچينو د

۲۸. ایونولوژي (aeonology): هغه پوهه چې په عرفاني او تصوفي میتودونو او روشونو کاینات څېړي.

۲۹. ایتیاولوژي (aetiology): هغه پوهه چې علتونه او اسباب تر څېړنې لاندې نیسي او په طب کې د ناروغیو پلټنې او څېړنې ته ایتیاولوژي ویل کېږي. همدا رنگه د یوې ناروغۍ د منشاء ساینسي توجیه او تشریح ته هم ایتیاولوژي ویل کېږي.

۳۰. اگریالوژي (agriology): هغه پوهه چې لرغوني، نالوستي یا وحشي کلچرونه او فرهنگونه څېړي.

۳۱. اندرالوژي (andrology): د طب هغه څانګه چې د نارینه وګړو ناروغۍ په تېره بیا هغه چې د نارینه وو تناسلي سیستم اغېزمنوي تر څېړنې لاندې نیسي.

۳۲. انیمالوژي (anemology): هغه پوهه چې د بادونو حرکت تر څېړنې لاندې نیسي.

۳۳. انجیالوژي (angiology): د اناټومي هغه څانګه چې د وینې مجرا او لمفونه مطالعه کوي.

۳۴. انتالوژي (anthology): هغه پوهه چې ګلان څېړي. یوه بله مشهوره معنا یې دا هم ده چې انتالوژي د ادبي پنځونو لکه شعرونو او لنډو کیسو کلکسیون ته هم ویل کېږي، په تېره بیا هغه کلکسیون چې د بېلا بېلو لیکوالو پنځونې پکې را ټولې شوې وي.

۳۵. ارکلوژي (archeology): هغه پوهه چې لومړني اصول تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۱. آیدالوژي (eidology): هغه پوهه چې ذهني تصورات یا شکلونه څېړي، د آیدالوژي په نوم یادېږي.

۲۲. ارګالوژي (ergology): هغه پوهه چې د کار یا کاري نقشو (پېټرن) فزیولوژیکي اغېزې او له کار څخه د را ټوکېدلي فشار لاملونه تر څېړنې لاندې نیسي، د ارګالوژي په نوم یادېږي.

۲۳. ایتالوژي (ethology): ایتالوژي د زولوژي یوه څانګه ده او هغې پوهې ته ویل کېږي چې د انسانانو او حیواناتو چلندونه څېړي.

۲۴. ایډیالوژي (ideology): هغه پوهه چې د نظریاتو طبیعت او منشاء تر څېړنې لاندې نیسي، د ایډیالوژي په نوم یادېږي. د ایډیالوژي یوه ډېره مشهوره معنا دا ده چې ایډیالوژي هغې عقیدې، فلسفې او د باورونو یا اصولو مجموعې ته ویل کېږي چې په یوه وګړي یا ډلې پورې اړه ولري.

۲۵. انډالوژي (Indology): هغه پوهه چې په اکاډمیکو او ساینسي میتودونو د هند نیمه وچې کلچر، ژبې او تاریخ تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۶. اکارالوژي (acarology): اکارالوژي د زولوژي یوه څانګه ده چې کوچني خزنډه ګان لکه سپرې، غواګۍ او داسې نور تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۷. اډنالوژي (adenology): د فزیولوژي یوه برخه چې د خصیو درملنه څېړي.

۴۴. اډوکالوژي (educology): د ښوونیزو پروسو په هکله هر اړخیزه پوهه چې په خپل ځان کې تیوریکي، فلسفي او انساني اړخونه رانغاړي.

۴۵. ایمیتالوژي (emetology): هغه پوهه چې د کانگو (قی کولو) لاملونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۶. ایروتولوژي (erotology): هغه پوهه چې جنسي محرک (انگېزه) او چلند تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۷. ایتنالوژي (ethnology): د بشر پوهنې هغه څانګه چې بېلا بېل بشري کلتورونه او فرهنګونه تر څېړنې او پرتلنې لاندې نیسي.

۴۸. اېتومولوژي (etymology): هغه پوهه چې د ژبو تاریخي پیدایښت او تکامل او دا چې په څه ډول یې د انفرادي لغتونو په بڼه پراختیا موندلې، تر څېړنې لاندې نیسي. یا په بل ډول، هغه پوهه چې د یوه لغت تاریخي سیر او منشاء مطالعه کوي.

۴۹. اکریډالوژي (acridology): هغه پوهه چې ملخان تر څېړنې لاندې نیسي.

۵۰. اکتینالوژي (actinology): هغه پوهه چې پر کیمیاوي موادو د رڼا اغېزې څېړي.

۵۱. افریکالوژي (Africology): هغه پوهه چې د نړۍ په کچه د افریقایي وګړو تاریخ او کلتور څېړي.

۵۲. اګاتالوژي (agathology): هغه پوهه یا تیوري چې ښه والی څېړي.

۳۶. ارکولوژي (archology): هغه پوهه چې د څیزونو منشاء یا سرچینې څېړي. دغه راز، هغه علم ته هم ویل کېږي چې دولتونه او حکومتونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۳۷. اریټالوژي (aretology): د اخلاقي فلسفې هغه څانګه چې فضیلت، د فضیلت فطرت او دا چې فضیلت څنګه ترلاسه کېږي، تر څېړنې لاندې نیسي.

۳۸. ارانیالوژي (araneology): هغه پوهه چې غڼه تر څېړنې لاندې نیسي.

۳۹. استرالوژي (astrology): هغه پوهه چې د ستورو د موقعیت له مخې د انساني چارو او طبیعي پدیدو په تړاو پېش بینی او وړاندوینه کوي.

۴۰. ایتیاالوژي (ethiology): هغه پوهه چې الحاد تر څېړنې لاندې نیسي، د ایتیاالوژي په نوم یادېږي.

۴۱. اټومولوژي (atomology): هغه پوهه چې اټومونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۲. آډیولوژي (audiology): هغه پوهه چې غږیز او صوتي سیستمونه او د هغو اړوند اختلالات (ګډوډۍ) تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۳. بریوالوژي (brewology): هغه پوهه چې د یو څه، په تېره د بیرو (اوربشو اوبه) دم کول (اېشول) تر څېړنې لاندې نیسي.

۶۱. ارترالوژي (arthrology): د اناټومي هغه څانګه چې بندونه (مفصلونه) مطالعه کوي.

۶۲. استاکولوژي (astacology): هغه پوهه چې چنګاښ (خرچنګ) څېړي.

۶۳. اټکالوژي (autecology): هغه پوهه چې فردي ارګانيزمونه يا انواع تر څېړنې لاندې نيسي او د ايکولوژي له دوو لويو فرعي څانګو څخه يوه څانګه ده.

۶۴. اکانتالوژي (acanthology): هغه پوهه چې ستون فقرات لرونکي موجودات تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۵. اکسنتالوژي (accentology): هغه پوهه چې په سيستماتيک ډول لغوي يا عبارتي خج څېړي.

۶۶. اربنالوژي (urbanology): د ټولنپوهنې هغه څانګه چې په ښارونو او ښارګوټو کې د ژوند کولو پرابلمونه څېړي.

۶۷. الټرا مورفولوژي (ultramorphology): هغه پوهه چې د بيالوژيکو الټرا جوړښتونو (مايکروسکوپي جوړښتونو) مورفولوژي څېړي.

۶۸. اډيکتالوژي (addictology): هغه پوهه چې اعتياد يا روږدتيا څېړي.

۶۹. اېرو بيالوژي (aerobiology): هغه پوهه چې د هوايي بيالوژيکو موادو او موجوداتو خوږېدل څېړي، لکه د گل ګرده، سپورونه، کوچني ارګانيزمونه او يا ويروسونه.

۵۳. اګنايالوژي (agnoiology): د هغو شيانو پوهې ته ويل کېږي چې د پوهېدو وړ نه وي.

۵۴. اګناټالوژي (agnotology): هغه پوهه چې له کلتور څخه را ټوکېدلی جهالت يا تردید مطالعه کوي؛ په تېره بيا د ناکره او غولوونکو ساينسي معلوماتو د تشهير او خپرولو، څېړنه اګناټالوژي بلل کېږي.

۵۵. الکولوژي (alcoholology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو، خلکو او يا ټولنيزو محيطونو د الکولو اغېزې تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۶. امپيالوژي (ampelology): هغه پوهه چې د انگورو کر او توليد تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۷. اېنجلالوژي (angelology): هغه پوهه چې پرښتې (ملايکې) څېړي.

۵۸. ارټيالوژي (arteology): ارټيالوژي هغه فکري سيستم دی چې پر هغو اخلاقي پديدو راڅرخي چې پر فضيلتونو او ښېګڼو بنا وي.

۵۹. اريستالوژي (aristology): هغه پوهه چې اشپزي او د خوړو خوړل څېړي او په خپل ځان کې د خوړو تيارول، ترکيبول او وړاندې کول رانغاړي او همدا رنگه هغه طرز او روش هم تر څېړنې لاندې نيسي چې له مخې يې بايد دغه خوراګونه د يو وخت په ډوډۍ کې يو ځای او ترکيب کړای شي.

۶۰. ارمينالوژي (aremnology): هغه پوهه چې د ارمني سيمې د وګړو کلتور او فرهنگ څېړي.

سیمه او یوه مهال کې د یوې ډلې په توګه ژوند کوي.

۸۱. ارکنالوژي (arachnology): هغه پوهه چې ارکنیدا څېړي.

۸۲. اړکیالوژي (archeology): هغه پوهه چې د تورنې او یا د پاتې شونو د تجزیې په مرسته لرغوني اثار مطالعه او تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۳. آرتیریاالوژي (arteriology): د انجیالوژي هغه څانګه چې د وینې شریانونه څېړي.

۸۴. اسیریاالوژي (Assyriology): هغه پوهه چې د لرغوني اشور ژبه او کلچر تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۵. ایکرینالوژي (eccrinology): هغه پوهه چې ترشحات او د خولو غدې تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۶. الکتروالوژي (electrology): د فزیک هغه څانګه چې برېښنا او د هغې ځانګړنې څېړي.

۸۷. اپرامیکالوژي (aeromycology): هغه پوهه چې په هوا کې د فنجي سپورونو خورېدل څېړي.

۸۸. امفیبیاالوژي (amphibiology): هغه پوهه چې غبرګزواکه حیوانات تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۹. انتراکالوژي (anthrocology): هغه پوهه چې د لرګیو د اناتومی له مخې هغه سکاره څېړي چې تر سوځېدو وروسته پاتې شوي وي.

۷۰. اپرو ایکالوژي (aeroecology): هغه پوهه چې د هوایي ارګانیزمونو ایکالوژي څېړي.

۷۱. اګریکالوژي (agaricology): هغه پوهه چې مرخېري تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۲. اګروبیالوژي (agrobiology): هغه پوهه چې بوټیز (نباتي) ژوند او تغذیه مطالعه کوي.

۷۳. اګروایکالوژي (agroecology): هغه پوهه چې کرهنیزه ایکالوژي څېړي.

۷۴. اګراستیالوژي (agrostology): هغه پوهه چې واښه څېړي.

۷۵. الیتیاالوژي (alethiology): د منطق هغه څانګه چې سم او ناسم (غلط او صحیح) څېړي.

۷۶. الرګالوژي (allergology): هغه پوهه چې د الرجیو لاملونه او درملنه تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۷. انارکالوژي (anarchology): هغه پوهه چې انارشي څېړي.

۷۸. انټیکالوژي (anthecology): هغه پوهه چې د گلانونو او القاح کوونکو ترمنځ اړیکې او ارتباطات څېړي.

۷۹. افازیالوژي (aphasiology): افازیالوژي هغه ژبني پرابلمونه څېړي چې له ذهني اختلال څخه را پورته شوي وي.

۸۰. اکواریالوژي (aquariology): اکواریالوژي هغه اوبیز حیوانات او نباتات څېړي چې په یوه

محیط او اټوموسفر څخه وتلي حیوانات (مثلاً د یوې بلی سیارې حیوانات) مطالعه کوي.

۹۸. اکسیدنتیالوژي (accidentology): هغه پوهه چې پېښې (حادثات)، په تېره بیا د نقلیه وسایطو حادثات، تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۹. اکروپتالوژي (acropathology): هغه پوهه چې د لویو غړو یا د بدن د بهرنیو برخو (لاسونه، پښې او ...) ناروغۍ او رنځونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۰۰. اکتینو بیالوژي (actinobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو د وړانگو اغېزې څېړي.

۱۰۱. اېرولیتالوژي (aerolithology): هغه پوهه چې شهاب ثاقب (اسماني کاني) څېړي.

۱۰۲. امریکنالوژي (Americanology): هغه پوهه چې امریکایي وګړي څېړي.

۱۰۳. انټرو زولوژي (anthrozoology): هغه پوهه چې د انسانانو او ژوو اړیکې او خپلمنځي تعامل تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۰۴. استروټیولوژي (astrotheology): هغه تیولوژي (خدای پوهنه) چې د سماوي (علوي) مخلوقاتو پر مشاهده او څېړنه بنا وي.

۱۰۵. اډیکشنالوژي (addictionology): هغه پوهه چې روږدتیا (اعتیاد) او د هغې درملنه څېړي.

۹۰. انټراپولوژي (anthropology): هغه پوهه چې له علمي او ټولنیز اړخه انسانیت او انسان تر څېړنې لاندې نیسي او په اساسي ډول د ایتنوګرافي له میتود څخه ګټه اخلي.

۹۱. انټي تیولوژي (antitheology): هغه عقیدوي سیستم ته ویل کېږي چې له تیولوژي (خدای پوهنې) سره په ټکر کې وي.

۹۲. اپونیورالوژي (aponeurology): هغه پوهه چې اپونیورسونه تر څېړنې لاندې نیسي. اپونیورسونه هغې غشا ته ویل کېږي چې د بدن عضلات له یو بل سره او یا د بدن له نورو برخو، لکه پوستکي یا هډوکي، سره نښلوي.

۹۳. اربو ویرولوژي (arbovirology): هغه پوهه چې اربو ویروسونه تر څېړنې لاندې نیسي. اربو ویروسونه هغه ویروسونه دي چې د ارتوپودا فایلیم د حیواناتو له خوا انتقالېږي.

۹۴. ارکانټالوژي (archontology): هغه پوهه چې تاریخي دفترونه او هغه خلک څېړي چې دغه دفترونه یې په واک کې وو.

۹۵. استروبیالوژي (astrobiology): هغه پوهه چې، د ځمکې په ګډون، د کاینات په هره برخه کې ژوند مطالعه کوي.

۹۶. استرو جیولوژي (astrogeology): هغه پوهه چې د ستورو او د لمریز نظام د نورو اجسامو جوړښت او ترکیب تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۷. استرو زولوژي (astrozoology): د زینالوژي هغه څانګه چې د ځمکې له فضا،

۱۱۶. اټوموسفیرالوژي (atmospherology): هغه پوهه چې د یوه ستوري (سیارې) اټوموسفیر څېړي.

۱۱۷. اګرومیتريالوژي (agrometeorology): د میتريالوژي هغه څانګه چې پر کرهنه د موسم او اقلیم اغېزې څېړي.

۱۱۸. انټروپوبیالوژي (anthropobiology): هغه پوهه چې له تکاملي او ارتقايي لیدلوري، د انسانانو، د انسان لرغوني انسان وزمه نیکونو او اړوند غیرانساني لومړنیو موجوداتو بیالوژیک او چلندي اړخونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۱۹. انټیمیتودولوژي (antimethodology): هغه پوهه چې له میتودولوژي سره ټکر لري او یا شته میتودولوژي سرچپه کوي او یا هم د هغې په خلاف اقدام کوي.

۱۲۰. استرسایزمولوژي (asterseismology): هغه پوهه چې د ستورو ساینزموولوژي څېړي. وګورئ: ساینزموولوژي.

۱۲۱. استروساینزموولوژي (astroseismology): هغه پوهه چې په ستورو کې د فشاري څپو ډېرېدل مطالعه کوي.

۱۲۲. استروټکنالوژي (astrotechnology): د ستورپوهنې اړوند ټکنالوژۍ د استروټکنالوژي په نوم یادېږي. د دې ټکنالوژۍ کارونه، تطبیق او زده کړه د استروټکنالوژي تر عنوان لاندې راځي.

۱۰۶. اېروپلینالوژي (aeroplology): هغه پوهه چې په فضا کې سپورونه او (د گلانو یا بوټو) ګردې څېړي.

۱۰۷. اګرومورفولوژي (agromorphology): هغه پوهه چې د زراعتي بوټو مورفولوژي څېړي.

۱۰۸. اګروټیکنالوژي (agrotechnology): هغه پوهه چې د کرهنې (زراعت) لپاره د عصري ټیکنالوژۍ کارونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۰۹. امپلیتود یالوژي (amplitudeology): د کوانټم فزیک هغه برخه چې د کوانټمي ذراتو د خپرېدو امپلیتود څېړي.

۱۱۰. انیسټیزيالوژي (anesthesiology): هغه پوهه چې د بې هوښۍ درمل تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۱۲. ارکیوبیالوژي (archeobiology): هغه پوهه چې د ارکیالوژي (لرغونپوهنې) بیالوژیک اړخونه څېړي.

۱۱۳. ارکیوزولوژي (archeozoology): هغه پوهه چې د زمان په اوښتو د انسانانو او حیواناتو اړیکې څېړي.

۱۱۴. ارتروپوډولوژي (arthropodology): هغه پوهه چې ارتروپوډونه (د اړپودا فایلیم ژوي) څېړي.

۱۱۵. استرولیتالوژي (astrolithology): هغه پوهه چې شهاب سماوي څېړي.

۱۳۱. ارکیو ملاکالوژي (archeomalacology): هغه پوهه چې په لرغونو ځایونو (اثارو) کې د نرم تنانو پاتې شوني څېړي.

ارکیو ساینزموولوژي (archeoseismology): د ارکیالوژي هغه څانګه چې لرغونې زلزلې څېړي.

۱۳۲. انټروپو مورفولوژي (anthropomorphology): هغه پوهه چې خدای ته د انساني صفاتو منسوبول څېړي. یا دې عمل ته هم انټروپو مورفولوژي ویل کېږي.

۱۳۳. انټروپو سوماتولوژي (anthroposomatology): د انساني بدن هر اړخیزه یا ټولیزه پوهه د انټروپوسوماتولوژي په نوم یادېږي چې په ځان کې اناتومي، فزیولوژي، پتالوژي او داسې نورې څانګې رانغاړي.

۱۳۴. ایډافالوژي (edaphology): هغه پوهه چې د ځمکې او بوټو ترمنځ اړیکې او کرنیز فعالیتونه څېړي.

۱۳۵. ایجیپتالوژي (Egyptology): هغه پوهه چې لرغونې مصر څېړي.

۱۳۶. امبریالوژي (embryology): هغه پوهه چې جنین څېړي.

۱۳۷. امینالوژي (emmenology): هغه پوهه چې د ښځینه انسانانو او حیواناتو میاشتنۍ ناروغي (حیض) څېړي.

۱۳۸. انټرالوژي (enterology): هغه پوهه چې کولمې څېړي.

۱۲۳. استوفزیالوژي (aesthophysiology): هغه پوهه چې د اعصابو د فعالیتونو په برخه کې حس تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۲۴. اناتوموپتالوژي (anatomopathology): د پتالوژي اناتوميکه څېړنه د اناتوموپتالوژي په نوم یادېږي.

۱۲۵. ارکیوهایدرولوژي (archeohydrology): هغه پوهه چې لرغونې هایډرولوژي څېړي. وګورئ: هایډرولوژي.

۱۲۶. استیرو ساینزمو لوژي (asteroseismology): هغه پوهه چې د ستورو نوسان (اهتزاز) مطالعه کوي.

۱۲۷. استیرو ارکیالوژي (astroarcheology): هغه پوهه چې د ارکیالوژیکو میتودونو په اساس ستوري څېړي؛ د ستورپوهنې ارکیالوژي.

۱۲۸. استیرو میتیريالوژي (astrometeorology): هغه پوهه چې د هوا حالاتو د وړاندوینې لپاره د استیرولوژي کارونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۲۹. اګري بايو ټکنالوژي (agribiotechnology): هغه پوهه چې د کرهڼې لپاره د بايوټکنالوژي کارونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۳۰. انټروپو سوشیالوژي (anthroposociology): هغه پوهه چې یو بشري نسل له بشرپوهنیزې او ټولنپوهنیزې زاویې څېړي تر څو پر نورو خلکو د یوې ځانګړې ډلې لوړاوی ثابت کړای شي.

۱۴۸. ایتروسکالوژي (Etruscology): هغه پوهه چې د ایترويا (په ایتالوي ټاپو وزمه کې يو لرغونی هېواد) کلتور او تمدن څېړي.

۱۴۹. اکلېسالوژي (ecclesiology): د تيولوژي هغه څانګه چې د يوې کليسا عقايد، رولونه او داسې نور څېړي. يا: هغه پوهه چې د کليساوو ودانول او سينگارول څېړي.

۱۵۰. ايکوپتالوژي (eccopathology): هغه پوهه چې پر ناروغيو د چاپېريال (محيط) اغېز څېړي.

۱۵۱. ايموشنالوژي (emotionlogy): هغه پوهه چې احساسات/جذبات څېړي. يا: د خپلو احساساتو په اړه د يو ډله خلکو د تفکر او تکلم طرز ته هم ويل کېږي.

۱۵۲. انيګمتالوژي (enigmatology): هغه پوهه چې معماوې څېړي.

۱۵۳. اپډيميالوژي (epidemiology): هغه پوهه چې د ناروغيو، ويروسونو، افکارو او داسې نورو خپرېدل او کنټرول څېړي.

۱۵۴. اپيلپتالوژي (epileptology): د عصبيوې هغه څانګه چې د مرګي ناروغۍ څېړي.

۱۵۵. اپيستمالوژي (epistemology): د فلسفې هغه څانګه چې پوهه څېړي. يا: د پوهنې تيوري د اپيستمالوژي په نوم يادېږي او دا پوښتنې ځوابوي چې: پوهه څه شی ده؟ پوهه څنګه ترلاسه کېږي؟ خلک پر څه شي پوهېږي؟ پخپله پوهه څنګه پوه شو؟

۱۳۹. انټومولوژي (entomology): هغه پوهه حشرات څېړي.

۱۴۰. انزايمولوژي (enzymology): د ساينس هغه څانګه چې انزايمونه مطالعه کوي.

۱۴۱. ايسکپالوژي (escapology): هغه پوهه يا هنر چې له يوه بندښت، لکه پيري يا زولنو، څخه تېښته يا ځان ازادول څېړي.

۱۴۲. اسکيماالوژي (Eskimology): هغه پوهه چې د اسکيمو سيمې خلک او ژبه څېړي.

۱۴۳. ايونتالوژي (eventology): د احصايې هغه څانګه چې ناڅاپي او مبهمې پېښې څېړي.

۱۴۴. اکسوبيالوژي (exobiology): د بيالوژي هغه څانګه چې د يوې بلې ځمکې ژوندي موجودات څېړي.

۱۴۵. انډمياالوژي (endemiology): هغه پوهه چې بومي حالات څېړي.

۱۴۶. انټروپالوژي (entropology): هغه پوهه چې داسې انساني کړنې څېړي چې په يوه ټولنيز سيستم کې لويو بې نظميو او اختلالونو ته لاره هواروي.

۱۴۷. اسکتالوژي (eschatology): هغه پوهه چې اخري وختونه - د نړۍ پای يا قيامت - تر څېړنې لاندې نيسي او په تېره په اسلامي او عيسوي تيولوژۍ کې د مسيح ع دوهم ځلې راتګ، د محشر ورځ او داسې نور اړخونه څېړي. د مرګ څېړنې ته هم اسکتالوژي ويل کېږي.

۱۶۴. ایکوفزیالوژي (ecophysiology): هغه پوهه چې د یوه ارگانیزم د فزیولوژۍ او د هغه د چاپیریال ترمنځ اړیکې څېړي.

۱۶۵. ایکوسایکالوژي (ecopsychology): د ارواپوهنې هغه بڼه چې د ټولنې پر ځای له طبیعي نړۍ سره مخلوط شوې وي یا پر طبیعي نړۍ بحث کوي.

۱۶۶. ایکوتکنالوژي (ecotechnology): هغه ټکنالوژۍ ته ویل کېږي چې ایکوسیستم ته ګټوره وي او زیان نه ورته رسوي.

۱۶۷. انسيفالولوژي (encephalology): هغه پوهه چې مغز، د مغزو جوړښت او دندې تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۶۸. انډوکراینولوژي (endocrinology): هغه پوهه چې د انساني جسم د انډوکراین غدې، د دغو غدو له خوا تولید شوي هورمونونه او د هغو اړوند اختلالونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۶۹. اسپرانتالوژي (Esperantology): هغه پوهه چې اسپرانتو ژبه څېړي. اسپرانتو هغه نړیواله کمکي (مرستندویه) ژبه ده چې اېل. اېل. زامنهوف ډیزاین کړې او له هند-اروپایي ژبو لکه انګلش، فرانسوي، جرمني، ایتالوي، اسپانوي، روسي څخه یې الهام اخیستی او خپل جلا ګرامري ترکیبات، مشتقات او داسې نور اړخونه لري.

۱۷۰. ایتنوپیدالوژي (ethnopedology): هغه پوهه چې د خاوري بومي (سیمه ییزه) پوهه څېړي.

۱۵۶. ایتنو بیالوژي (ethnobiology): هغه پوهه چې د نباتاتو، حیواناتو او انساني کلچرونو ترمنځ اړیکې څېړي.

۱۵۷. ایتنو زولوژي (ethnozoology): هغه پوهه چې د تېرو او اوسنیو انساني کلچرونو او حیواناتو ترمنځ خپلمنځي اړیکې څېړي.

۱۵۸. اکساکرینالوژي (exocrinology): هغه پوهه چې خارجي ترشحات څېړي.

۱۵۹. اکسومونولوژي (exomoonology): هغه پوهه چې اکسومونونه څېړي. اکسومون هغه سپوږمۍ ته ویل کېږي چې زموږ له لمریز نظام څخه بهر وي.

۱۶۰. ایکو ایمونولوژي (ecoimmunology): د ایمونولوژي، ایکولوژیک تطبیق یا کارونې ته ایکوایمونولوژي ویل کېږي. وګورئ: ایمونولوژي.

۱۶۱. ایکومورفولوژي (ecomorphology): هغه پوهه چې د ارګانیزمونو پر مورفولوژي د چاپیریال اغېزې څېړي.

۱۶۲. ایکوموزیکالوژي (ecomusicology): هغه پوهه چې په ایکولوژي او طبیعي چاپیریال پورې اړوند طبیعت، کلچر او موسیقي تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۶۳. ایکونامیکالوژي (economicology): هغه پوهه چې د اقتصاد او ایکولوژي خپلمنځي تړاو څېړي.

۱۸۰. ایتنو سایکالوژي (ethnopsychology): هغه پوهه چې داسې ارواپوهنیز مفاهیم څېړي چې د بېلا بېلو پرگنو په منځ کې شتون لري.

۱۸۱. اکسانتیماتولوژي (exanthematology): هغه پوهه چې اکسانتم (یو ډول خارش چې معمولاً په ماشومانو کې لیدل کېږي) څېړي.

۱۸۲. ایکو جیو مورفولوژي (ecogeomorphology): هغه پوهه چې د ایکولوژي او جیومورفولوژي ترمنځ اړیکې څېړي.

۱۸۳. ایتنوپرایماتولوژي (ethnoprimatology): هغه پوهه چې د انسانانو او نورو لومړنیو موجوداتو ترمنځ اړیکې څېړي.

۱۸۴. الکترو کارډیالوژي (electrocardiology): هغه پوهه چې د زړه برقي فعالیت څېړي.

۱۸۵. الکتروفزیالوژي (electrophysiology): د فزیولوژي هغه څانګه چې د ارګانیزمونو برقي فعالیت څېړي.

۱۸۶. الکتروتکنالوژي (electrotechnology): د برقي ټکنالوژي او انجینرۍ ترکیب ته الکترو ټکنالوژي ویل کېږي.

۱۸۷. ایتنو فارماکولوژي (ethnopharmacology): هغه پوهه چې توکمیزې ډلې، د هغو روغتیا او دا چې د هغوی روغتیا د دوی له فزیکي عادتونو او درمل جوړونې او کارونې سره څنګه تړاو خوري، تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۷۱. ایتوپتالوژي (etiopathology): هغه پوهه چې د یوې پتالوژۍ لامل څېړي یا تشخیصوي.

۱۷۲. اکسومورفولوژي (exomorphology): هغه پوهه چې خارجي مورفولوژي څېړي.

۱۷۳. الکتروبیالوژي (electrobiolgy): هغه پوهه چې د بیالوژیکو ارګانیزمونو په واسطه د برېښنا تولید او کارونه څېړي.

۱۷۴. اکسوپلانتالوژي (exoplanetology): هغه پوهه چې هغه سیارې څېړي چې زموږ له لمریز نظام څخه دباندې شتون لري.

۱۷۵. ایکو اپیدمیالوژي (ecoepidemiology): هغه پوهه چې پر روغتیا ایکولوژیکي اغېزې څېړي.

۱۷۶. الکتروهیالوژي (electroheology): هغه پوهه چې د مادې پر رهاولوژیکو خواصو د برېښنايي ساحو اغېزې څېړي. وګورئ: رهاولوژي.

۱۷۷. امبریوپتالوژي (embryopathology): هغه پوهه چې د جنین ناروغۍ څېړي.

۱۷۸. ایتنو انټومولوژي (enthoentomology): د انټومولوژي (حشره پوهنې) هغه څانګه چې د خلکو او حشراتو ترمنځ تعامل څېړي.

۱۷۹. ایتنو موزیکالوژي (ethnomusicology): هغه پوهه چې کلچر او موسیقي څېړي. یا: هغه پوهه چې موسیقي او له کلچر سره د موسیقي تړاو څېړي.

۲۰۱. ایمونو ایکالوژی (immunoecology):
هغه پوهه چې د ایمونولوژی او ایکالوژی تعامل
څېړي.

۲۰۲. انفوډیمیاالوژی (infodemiology): د
اپیدیمیاالوژی هغه څانګه چې په هغه کې د
انټرنټ له لارې ډاټا (خام معلومات) ترلاسه
کېږي.

۲۰۳. انسټرکټالوژی (instructology): د
ښوونې هغه څانګه چې په هغه کې لارښوونه د
علم او پوهې د لېږد لپاره کارول کېږي.

۲۰۴. ایمونوسرالوژی (immunoserology): د
سرالوژی هغه څانګه چې دفاعي غبرګون
مطالعه کوي. وګورئ: سرالوژی.

۲۰۵. ایمونو ویروالوژی (immunovirology):
هغه پوهه چې د ویروسونو او دفاعي سیستم
تر منځ تعامل څېړي.

۲۰۶. انټرا کرینولوژی (intracrinology): هغه
پوهه چې انټراکراین هورمونونه او د هغو اړوند
رنځونه څېړي.

۲۰۷. اکتیو ټاکسیکالوژی
(ichthiotoxicology): هغه پوهه چې هغه
زهر څېړي چې په کبانو کې موندل کېږي.

۲۰۸. ایمونو واکسینالوژی
(immunovaccinology): د واکسین موندنې
په ډګر کې له ایمونولوژی څخه ګټه اخیستنې د
ایمونو واکسینالوژی په نوم یادېږي.

۱۸۹. ایټرالوژی (iatrology): د طب علم ته
ایټرالوژی ویل کېږي.

۱۹۰. ایماګالوژی (imagology): هغه پوهه
چې په ادب او داسې نورو ډګرونو کې کلتوري
کلېشي (سیتروټایپونه) څېړي.

۱۹۱. آیرینالوژی (irenology): هغه پوهه چې
سوله څېړي؛ سوله پوهنه.

۱۹۲. آیریسالوژی (irisology): هغه پوهه چې
د زنبق بوټي کر څېړي.

۱۹۳. ایامټالوژی (iamatology): هغه پوهه
چې درملنه څېړي.

۱۹۴. ایمونولوژی (immunology): د طب
هغه څانګه چې د بدن دفاعي سیستم څېړي.

۱۹۵. اسلامولوژی (Islamology): هغه پوهه
چې اسلام تر څېړنې لاندې نیسي.

۱۹۶. اکتیالوژی (ichthyology): د زولوژی
هغه څانګه چې ماهیان (کبان) څېړي.

۱۹۷. ایډیوبیالوژی (idiobiology): هغه پوهه
چې بیالوژیک فرد څېړي.

۱۹۸. انسکټالوژی (insectology): هغه پوهه
چې حشرات څېړي.

۱۹۹. امپلنټالوژی (implantology): هغه
پوهه چې د غاښونو تعویض (بدلول) څېړي.

۲۰۰. انفکټیالوژی (infectiology): هغه پوهه
چې د ناروغیو سرایت (انفکشن) څېړي.

۲۱۶. افيالوژي (ophiology): هغه پوهه چې ماران څېري. افيالوژي د هرپتالوژي يوه څانگه ده. وگورئ: هرپتالوژي.

۲۱۷. ارتالوژي (orthology): صحيح تکلم او يا د لغتونو سمه کارونه د ارتالوژي په نوم يادېږي.

۲۱۸. استيالوژي (osteology): هغه پوهه چې د هډوکو پتالوژي او مورفولوژي څېري.

۲۱۹. اوشنالوژي (oceanology): هغه پوهه چې بحرونه څېري.

۲۲۰. اډنتولوژي (odontology): هغه پوهه چې د غاښونو جوړښت او وده څېري. يا: د غاښپوهنې هغه څانگه چې د غاښونو گډوډۍ څېري.

۲۲۱. اونيرالوژي (oneirology): هغه پوهه چې خوبونه او د هغو تعبير څېري.

۲۲۲. ارگنالوژي (organology): هغه پوهه چې د نباتاتو او ژوو غړي څېري. يا: د تاريخ، کلتور او پنځېدو له مخې د موسيقي آلاتو څېړنه د ارگنالوژي په نوم يادېږي.

۲۲۳. اوريزمالوژي (orismology): هغه پوهه چې تخنيکي اصطلاحات څېري؛ ترمينالوژي.

۲۲۴. اوريکتالوژي (oryctology): هغه پوهه چې له ځمکې څخه را کيندل شوي شيان او همدا رنگه منرالونه او فاسيلونه څېري.

۲۲۵. اولفکتالوژي (olfactology): د بوی کيمياوي څېړنه اولفکتالوژي بلل کېږي.

۲۰۸. انفارمېشن ټکنالوژي (information technology): هغه پوهه چې کمپيوټري سيستمونه او کاريالونه تر څېړنې لاندې نيسي؛ معلوماتي ټکنالوژي.

يا: د کمپيوټري سيستمونو او کاريالونو د جوړولو چارې ته هم ويل کېږي.

يا: د يوه سازمان د کمپيوټرپوهنې څانگه د معلوماتي ټکنالوژي په نوم يادېږي.

۲۰۹. اوينالوژي (oenology): هغه پوهه چې شراب او شراب جوړونه څېري.

۲۱۰. اويکالوژي (oikology): هغه پوهه چې کورونه (ودانۍ) او کور (کورنۍ، غړي)، په تېره د هغو روغتيايي شرايط تر څېړنې لاندې نيسي.

۲۱۱. اونکالوژي (oncology): د طب هغه څانگه چې تومورونه، د هغو جوړېدل، تشخيص، درملنه او مخنيوی څېري.

۲۱۲. انتيالوژي (ontology): د ميتافزيک هغه څانگه چې د وجود يا هغو شيانو چې موجود وي، طبيعت او اساسي ځانگړنې څېري؛ وجودپوهه.

۲۱۳. اپتالوژي (optology): هغه پوهه چې ديد (نظر) څېري؛ ديد پوهنه.

۲۱۴. آسمالوژي (osmology): هغه پوهه چې بويونه څېري.

۲۱۵. اکلالوژي (ochlology): د خلکو د گڼه گونې (رش کش) ارواپوهنه د اکلالوژي په نوم يادېږي.

۲۳۷. ارتوپترالوژي (orthopterology): هغه پوهه چې ارتوپترا څېړي.

۲۳۸. استیوپتالوژي (osteopathology): هغه پوهه چې د هډوکو پتالوژي څېړي.

۲۳۹. اوتولپرنګالوژي (otolaryngology): هغه پوهه چې د غوږ، پوزې او ستوني ناروغۍ څېړي.

۲۴۰. اونیکوپتالوژي (onychopathology): هغه پوهه چې د نکانو ناروغۍ څېړي.

۲۴۱. اورنیتیکنالوژي (ornithichnology): د علم هغه څانګه چې د مرغانو د پښو فوسيلي چاپ/نښه څېړي.

۲۴۲. استیو ایمونولوژي (osteimmunology): هغه پوهه چې د اسکلبټ او دفاعي سیستم ترمنځ اړیکې څېړي.

۲۴۳. استیوارکیالوژي (osteoaerchaeology): هغه پوهه چې په لرغونو اثارو کې انساني پاتې شوني څېړي.

۲۴۴. افتلموپتالوژي (ophthalmopathology): هغه پوهه چې د سترګو ناروغۍ څېړي.

۲۴۵. اوتو لپرنګو هینګالوژي (otolaryngohingology): هغه پوهه چې د غوږ، پوزې او ستوني ناروغۍ څېړي.

۲۲۶. اونکوبیالوژي (oncobiology): د سرطان بیالوژي ته انکوبیالوژي ویل کېږي.

۲۲۷. اونوماتولوژي (onomatology): هغه پوهه چې د نومونو منشاء څېړي.

۲۲۸. ارکیدالوژي (orchidology): هغه پوهه چې بڼونه (د گلونو باغونه) څېړي.

۲۲۹. اورنیتالوژي (ornithology): د زولوژي هغه څانګه چې په ساینسي ډول مرغان څېړي.

۲۳۰. اونوماسیولوژي (onomasiology): د لکسیکالوژي هغه څانګه چې نومونه او مفاهیم څېړي.

۲۳۱. اوپیلیونالوژي (opilionology): هغه پوهه چې درمنډګر څېړي.

۲۳۲. اوتوپتالوژي (otopathology): هغه پوهه چې د غوږونو ناروغۍ څېړي.

۲۳۳. اوتو رینولوژي (otorhinology): هغه پوهه چې غوږ او پوزه (او د هغو ناروغۍ) څېړي.

۲۳۴. افتلمالوژي (ophthalmology): هغه پوهه چې د سترګو اناتومي، دندې، ناروغۍ او درملنه څېړي.

۲۳۵. اوسفریسالوژي (osphresiology): هغه پوهه چې بویونه څېړي.

۲۳۶. اپتوفزیالوژي (optophysiology): هغه پوهه چې د رڼا فزیالوژي څېړي.

ب

۲۴۶. **بیالوژی (biology):** هغه پوهه چې ژوند او ژوندۍ ماده څېړي.

۲۴۷. **بارولوژی (barology):** هغه پوهه چې وزن یا د ثقل مرکز څېړي.

۲۴۸. **باتالوژی (batology):** هغه پوهه چې په ساینسي میتودونو د روبس گل تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۴۹. **باینالوژی (binology):** باینالوژی هغې بوختیا یا فعالیت ته ویل کېږي چې د نامتو څېرو او عامو خلکو په هکله د معلوماتو د لاسته راوړلو په خاطر د هغو ځخلنۍ (کثافت دانۍ) توشپل کېږي او بیا لاسته راغلي معلومات په کوچنیو ورځپاڼو کې خپرېږي. د یادونې وړ ده چې دغه فعالیت له اخلاقي پلوه تر پوښتنې لاندې دی.

۲۵۰. **بویالوژی (boyology):** د یوه نارینه زلمي (هلک) څېړنې یا ساینسي آزمایش ته بویالوژی ویل کېږي.

۲۵۱. **برایالوژی (bryology):** د برایوفایتس څېړنې ته برایالوژی ویل کېږي. برایوفایتس هغو بوټو ته ویل کېږي چې رگونه یا مجرا نه لري، مثلاً د کاپي گل یا موزه.

۲۵۲. **بوگالوژی (bugology):** هغه پوهه چې حشرات څېړي، د بوگالوژی په نوم یادېږي.

۲۵۳. **بورسالوژی (bursalogy):** هغه پوهه چې بورس تر څېړنې لاندې نیسي. بورس یوه ښویه ماده ده چې په هغه ځای کې شتون لري چې د یوې عضلې او هډوکي سولېدل پېښېږي او د دواړو حرکتی سطحو ترمنځ د اصطکاک کچه کموي.

۲۵۴. **بالنیولوژی (balneology):** هغه پوهه چې حمامونه او لمبېدل (غسل کول) تر څېړنې لاندې نیسي، په ځانگړي ډول هغه غسل چې د درملنې په خاطر ترسره کېږي.

۲۵۵. **باریالوژی (barriology):** هغه پوهه چې حجروي خنډونه (بندښتونه) څېړي.

۲۵۶. **باتمالوژی (bathmology):** هغه پوهه چې په یوه ډسکورس کې د تعامل درجې او یا د ژبني خود ارجاعي پوړونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۵۷. **بیبلیالوژی (bibliology):** هغه پوهه چې د کتابونو او د چاپ د فن تاریخ تر څېړنې لاندې نیسي. بل تعریف یې په دې ډول دی: هغه پوهه چې بایبلي ادبیات (بایبل او د عیسویت نور کتابونه) تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۵۸. **بایو ایکالوژی (bioecology):** هغه پوهه چې د ایکالوژی بیالوژیک اړخونه څېړي.

۲۵۹. **بوټانولوژی (botanology):** هغه پوهه چې بوټي (نباتات) څېړي. د بوټاني په نوم هم یادېږي.

۲۶۰. **براکیلوژی (brachylogy):** هغه پوهه چې د لغتونو د حذف (غورځن) بېلا بېل حالتونه

۲۶۹. بکتیریاالوژي (bacteriology): هغه پوهه چې په عمومي ډول بکتیریا او په تېره د رنځونو او کرهڼې په باب یې تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۷۰. بارامینالوژي (baraminology): هغه پوهه چې د بایبلي عقیدې له مخې د ارگانیزمونو ډلبندي څېړي او یا د همدې عقیدې پر اساس د موجوداتو ډلبندي ترسره کوي. په لنډ ډول ویلای شو چې د مخلوقاتو مطالعې ته بارامینالوژي ویل کېږي.

۲۷۱. بایوکونولوژي (biocoenology): هغه پوهه چې بایکونوس څېړي. بایکونوس د هغو ارگانیزمونو ټولنې ته ویل کېږي چې یو طبیعي ایکالوژیک واحد جوړوي.

۲۷۲. بایوپتالوژي (biopathology): د بدن د غړو، تومورونو او ورته بیالوژیکو جوړښتونو پتالوژي (د ناروغیو پوهه/رنځپوهنه) د بایوپتالوژي په نوم یادېږي.

۲۷۳. بایوسوشیالوژي (biosociology): وگورئ: سوشوبیالوژي.

۲۷۴. براکتالوژي (bracketology): هغه پوهه چې د لوبو د پایلې وړاندوینه او تجزیه څېړي او یا د لوبو د پایلې په هکله وړاندوینه کوي.

۲۷۵. بایوکرونولوژي (biochronology): هغه پوهه چې د تیرو د فاسیلونو د شنې له لارې د هغو نېټې ټاکي.

۲۷۶. بایو فزیالوژي (biophysiology): بایالوژیکي فزیالوژي ته بایوفزیالوژي ویل کېږي.

څېړي چې په دې کې د هغو لغتونو حذف او له منځه هم وړل هم راځي چې په یوه عبارت کې د پوهېدو وړ وي، لکه په انگلش ژبه کې له «good morning» څخه د good کلمې غورځول.

۲۶۱. برانتالوژي (brontology): هغه پوهه چې تندر څېړي.

۲۶۲. بودالوژي (Buddhology): هغه پوهه چې بودا او یا بودیزم تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۶۳. بفیالوژي (Buffyology): هغه پوهه چې ((Buffy the Vampire Slayer)) ټلويزوني سریال په علمي او اکاډمیکو میتودونو تر څېړنې لاندې نیسي.

۲۶۴. بیرستالوژي (berestology): هغه پوهه چې د ونې په پوټکي لیکل شوې خطي نسخې مطالعه کوي.

۲۶۵. بایورهایالوژي (biorheology): هغه پوهه چې د بیالوژیکو موادو جریان (بهدا) او ویجارتیا څېړي.

۲۶۶. بایو ټیپالوژي (biotypology): بایو ټیپالوژي هغه حیوانات څېړي چې مشابه جینوټایپ ولري.

۲۶۷. بروماتولوژي (bromatology): هغه پوهه چې خواړه څېړي.

۲۶۸. بتنالوژي (buttonology): هغه پوهه چې د جامو تڼۍ (بتنونه) څېړي.

۲۸۳. بايو انټروپولوژي (bioanthropology):
بيالوژيکي انټروپولوژي ته بايو انټروپولوژي ويل
کېږي.

۲۸۴. بايو جيو مورفولوژي (biogeomorphology):
هغه پوهه چې د ځمکې او ارگانيزمونو تر منځ تعامل تر څېړنې
لاندي نيسي.

۲۸۵. بايو نانو ټکنالوژي (bionanotechnology):
نانوټکنالوژي لپاره د بيالوژي کارونه او تطبيق
څېړي.

۲۸۶. بايو مايکرو ميټريالوژي (biomicrometeorology):
هغه پوهه چې د کوچنۍ کچې موسمي سيستمونه څېړي چې تر
شا يې يو بيالوژيک لامل لاس ولري. د مثال په
ډول هغه سيستم چې د ونو د زياتې پراختيا له
کبله رامنځته کېږي.

پ

۲۸۷. پيدالوژي (pedology): د خاورې پوهنې
هغه څانگه چې خاوره د طبيعي سيستمونو د
يوه جز په توگه څېړي او يا د خاورې پيدايښت
او ډلبندي مطالعه کوي.

۲۸۹. پينالوژي (penology): هغه پوهه چې د
سزا او همدا رنگه د جرم د مخنيوي لپاره منل
شوې او پلان شوې پروسې څېړي.

۲۷۷. بايوسايکالوژي (biopsychology):
بيالوژيکي ارواپوهنې ته بايوسکايولوژي ويل
کېږي.

۲۷۸. بايوسپيليوالوژي (biospeleology): د
هغو ارگانيزمونو بيالوژي چې په سمخو کې ژوند
کوي.

۲۷۹. بايوټکنالوژي (biotechnology): په
صنعتي، زراعتي، طبي او نورو ټکنالوژيکو
مواردو کې د ژونديو موجوداتو (په تېره مايکرو
موجوداتو) کارونه د بايوټکنالوژي په نوم
يادېږي.

دغه راز، د ژونديو موجوداتو د علومو د څېړنې
او مطالعې لپاره د انجينري او ټکنالوژي اصول
او ميتودونو پلي کول د بايوټکنالوژي يوه برخه
ه.

د تعريف په توگه ويلای شو چې بايوټکنالوژي د
پورته يادو ټولو اړخونو څېړنې او شننې ته ويل
کېږي.

۲۸۰. بايوارکيالوژي (bioarcheology): وگورئ:
اسټي ارکيالوژي.

۲۸۱. بايوکليمتالوژي (bioclimatology): د
ساینس هغه پوهنگڼتيايي څانگه چې د
موسمونو د ترتيب له مخې د بايوسفير او
ځمکني اټوموسفير ترمنځ اړيکې څېړي.

۲۸۲. بايوميټريالوژي (biometeorology):
هغه پوهه چې د اټوموسفيري شرايطو (موسم)
او ژونديو موجوداتو ترمنځ اړيکې څېړي.

۳۰۰. پلوتالوژي (plutology): هغه پوهه چې شتمني څېړي.

۳۰۱. پورنالوژي (pornology): هغه پوهه چې جنسي اړيکې (جماع) څېړي. يا: د جنسي اړيکو په تړاو لوڅو ليکنو ته هم ويل کېږي.

۳۰۲. پروتالوژي (protology): د تيولوژي هغه څانګه چې منشاوې (سرچينې) او لومړني شيان تر څېړنې لاندې نيسي.

۳۰۳. پنالوژي (punnology): له لغتونو سره د لوبېدو هنر يا فعاليت د پنالوژي په نوم يادېږي.

۳۰۴. پيرګالوژي (pyrgology): هغه پوهه چې مينارونه څېړي.

۳۰۵. پاپيرالوژي (papyrology): هغه پوهه چې پر پاپيروس ليکلي لرغوني متنونه څېړي.

۳۰۶. پاسيمالوژي (pasimology): د افهام او تفهيم لپاره د بدني حرکتونو استفاده (کارونه) د پاسيمالوژي په نوم يادېږي.

۳۰۷. پېټريالوژي (patriology): د عيسوي تيولوژۍ يوه څانګه چې خدای - ازلي پلار، څېړي.

۳۰۸. پيستيالوژي (pisteology): هغه پوهه چې ايمان څېړي.

۳۰۹. نيومالوژي (pneumology): هغه پوهه چې تنفسي سيستم او غړي يې څېړي.

۳۱۰. پوګونولوژي (pogonology): هغه پوهه چې ډيره څېړي.

۲۹۰. پومولوژي (pomology): هغه پوهه چې مېوه او د مېوې کر څېړي.

۲۹۱. پوسالوژي (posology): هغه پوهه چې د درملو کارونه / ډوسونه او په تېره د دقيقو نسخو تشخيص څېړي.

۲۹۲. پيرالوژي (pyrology): هغه پوهه چې د تودوخې يا لمبې اغېزې، چې ډېر کله په چاودېدونکو موادو او کيمياوي مرکباتو پورې اړه لري، تر څېړنې لاندې نيسي.

۲۹۳. پانتالوژي (pantology): د بشري علومو ټولو څانګو ته يوه سيستماتيکه کتنه يا د نړيوالو معلوماتو يوه پنځونه د پانتالوژي په نوم يادېږي.

۲۹۴. پاليالوژي (paleology): هغه پوهه چې لرغوني وختونه يا لرغوني شيان څېړي.

۲۹۵. پتالوژي (pathology): د طب هغه څانګه چې د ناروغي طبيعت، د هغې علتونه، پروسې، وده او پايلې څېړي.

۲۹۶. پاترالوژي (patrology): هغه پوهه چې د کليسا د پاپانو ژوند او کارونه څېړي.

۲۹۷. پيستالوژي (pestology): هغه پوهه چې وباوې څېړي.

۲۹۸. پيټرالوژي (petrology): هغه پوهه چې د تېرو منشاء، ترکيب او ساختمان څېړي.

۲۹۹. پيمپالوژي (pimpology): هغه پوهه چې دلالي يا دلال کېدل څېړي.

۳۲۲. پرسونالوژي (personology): د شخصيتي ارواپوهنې هغه تيوري چې هېنري موري او نورو ورته وده ورکړه.

۳۲۳. پيفيلالوژي (piphilology): د يوې بوختيا په توگه د پای (رياضيکي عدد/سمبول) د شمېرو په يادو زده کول د پيفيلالوژي په نوم يادېږي.

۳۲۴. پيسکتالوژي (piscatology): هغه پوهه چې کب نيونه څېړي.

۳۲۵. پلانيټالوژي (planetology): هغه پوهه چې ستوري، ستوريز سيستمونه او لمريز نظام څېړي.

۳۲۶. پرايمټالوژي (primatology): د زولوژي هغه څانگه چې پرايمپټونه (اوليه موجودات) څېړي.

۳۲۷. پولمونولوژي (pulmonology): د طب هغه څانگه چې د سږو او تنفسي جهاز ناروغۍ څېړي.

۳۲۸. پايروباليوژي (pyroballogy): هغه پوهه چې توپونه څېړي.

۳۲۹. پالتيالوژي (palaetiology): هغه پوهه چې د علت و معلول د قانون په اساس د ځمکې تېر حالات او بدلونونه څېړي.

۳۳۰. پاليوبيالوژي (paleobiology): د بيالوژي هغه څانگه چې د نباتاتو او حيواناتو فاسيلونه څېړي.

۳۳۱. پاليويکالوژي (paleoecology): هغه پوهه چې د لرغوني تېرمهال ايکالوژي څېړي.

۳۱۱. پولمالوژي (polemology): هغه پوهه چې بشري نسبتې او جگړې څېړي.

۳۱۲. پوليتالوژي (politology): د ټولنيزو علومو هغه څانگه چې د سياست، سياسي سيستمونو او سياسي چلن وړاندوينه، تجزيه، سپړنه او تيوري څېړي.

۳۱۳. پونرالوژي (ponerology): هغه پوهه چې بدي / شر څېړي.

۳۱۴. پوتامولوژي (potamology): هغه پوهه چې سيندونه څېړي.

۳۱۵. پراکسيالوژي (praxeology): هغه پوهه چې انساني کړه وړه يا چلن څېړي.

۳۱۶. پراکتالوژي (proctology): د طب هغه څانگه چې مقعد او اړوندې برخې يې څېړي.

۳۱۷. پوسيالوژي (pussyology): هغه پوهه چې پيشوگانې څېړي.

۳۱۸. پايراتولوژي (pyretology): هغه پوهه چې تبي څېړي.

۳۱۹. پانتيالوژي (pantheolgy): د تيولوژي هغه سيستم چې ټولو اديانو ته په خپله غېږه کې ځای ورکوي؛ د تيولوژي ټوليز سيستم ته هم ويل کېږي.

۳۲۰. پارابيالوژي (parabiology): هغه پوهه چې بيالوژيک پارا نورمال فعاليتونه څېړي.

۳۲۱. پېرميالوژي (paremiology): هغه پوهه چې متلونه څېړي.

۳۴۱. پروتوزولوژي (protozoology): هغه پوهه چې پروتوزوا څېړي.

۳۴۲. پيرميډالوژي (pyramidology): هغه پوهه چې اهرامونه څېړي، خو د تاريخي يا لرغونپوهنيز ليدلوري پر ځای ماوراء الطبيعي يا د عصر جديد ليدلوري کاروي.

۳۴۳. پانکريټالوژي (pancreatology): هغه پوهه چې د پانکراس غده څېړي.

۳۴۴. پراسوپونالوژي (prosoponology): د ماسکونو غونډولو او ډلبندی ته پراسوپونالوژي ويل کېږي.

۳۴۵. پرو-وربيالوژي (proverbiology): هغه پوهه چې متلونه څېړي.

۳۴۶. پاليو آکسي لالوژي (palaeoxylology): هغه پوهه چې فاسيلي لرگي، که تېره شوي وي يا نه، تر څېړني لاندې نيسي.

۳۴۷. پاليونيورالوژي (paleoneurology): هغه پوهه چې د له منځه تلليو حيواناتو عصبي سيستم څېړي.

۳۴۸. پاليوپتالوژي (paleopathology): هغه پوهه چې لرغوني ناروغۍ څېړي.

۳۴۹. پاليوفايکالوژي (paleophycology): د پاليونتالوژي هغه څانگه چې فاسيلي الجي څېړي.

۳۵۰. پاليو فايټالوژي (paleophytology): وگورئ: پاليوبوتاني.

۳۳۲. پاليوجيولوژي (paleogeology): په لرغوني تېر مهال کې د يوه خاص ځای ايکالوژي ته پاليوجيولوژي ويل کېږي.

۳۳۳. پاليوبوتاني (paleobotany): د پاليونتالوژي هغه څانگه چې نباتي فاسيلونه څېړي.

۳۳۴. پاليوانتالوژي (paleontology): هغه پوهه چې د ماقبل التاريخ يا جيولوژيکو وختونو ژوندي موجودات، په تېره هغه چې د فاسيلونو په ډول پاتې وي، تر څېړني لاندې نيسي.

۳۳۵. پاليوزولوژي (paleozoology): د زولوژي هغه څانگه چې فاسيلونه څېړي.

۳۳۶. پارډاکسالوژي (paradoxology): د پارډاکسونو کارونې ته پارډاکسالوژي ويل کېږي.

۳۳۷. پارسيټالوژي (parasitology): هغه پوهه چې پرازيتونه څېړي.

۳۳۸. پاتوبیالوژي (pathobiology): د بيالوژي هغه څانگه چې پتالوژي څېړي او د طبي اړخونو پر ځای ډېر ټينگار يې پر بيالوژيکو مواردو وي.

۳۳۹. پرنيتالوژي (perinatology): د قابلگي هغه څانگه چې د کړکېچن زېږون پر طبي او عملياتي مديريت تمرکز کوي.

۳۴۰. پي اېچ تيسالوژي (phthisiology): هغه پوهه چې د سږي توبرکلوز، د هغه درملنه او ساتنه څېړي.

۳۵۹. پولي گلاتالوژي (polyglottology): د ډېرو ژبو کارونه د پولي گلاتالوژي په نوم يادېږي.

۳۶۰. پرابلمتالوژي (problematology): د فلسفې هغه بڼه چې پر پوښتلو (questioning) ولاړه ده.

۳۶۱. سایکاتوپالوژي (psychotopology): د ځای رواني بعد، د يو چا پر ذهني او احساساتي حالت د فزيکي چاپېريال اغېز د سایکاتوپالوژي په نوم يادېږي.

۳۶۲. پېډوسايکالوژي (paedopsychology): هغه پوهه چې د ماشوم او/يا نوزېږي د ذهن (يا اروا چې اوس نه کارېږي) طبيعت، کار کولو طرز او وده تر څېړنې لاندې نيسي؛ د ماشوم ارواپوهنه.

يا: د ماشوم د ذهن يا اروا سيستماتيکه څېړنه يا تيوريکه شننه د پېډوسايکالوژي په نوم يادېږي.

۳۶۳. پاليوهايډرالوژي (palaeohydrology): هغه پوهه چې لرغوني سيندونه او نور اوبيز خواص څېړي.

۳۶۴. پاليوماستالوژي (palaeomastology): وگورئ: پاليومامالوژي.

۳۶۵. پاليوکرونولوژي (paleochronology): ماقبل التاريخ کرونولوژي د پاليوکرونولوژي په نوم يادېږي.

۳۵۱. پاليو راډيولوژي (paleoradiology): د لرغونو پاتې شونو او اثارو د څېړنې لپاره د عصري رايدلوژيکو تخنيکونو کارونه د پاليو راډيولوژي په نوم يادېږي.

۳۵۲. پاراسايکالوژي (parapsychology): د هغه څه پوهه چې تر دمگړۍ نه شي تشریح کېدای؛ رواني يا ماوراء الطبيعي پديدې، لکه ټيلي پاتي او ارواوې.

۳۵۳. پېډو مورفولوژي (pedomorphology): د خاورې مورفولوژي (جوړښت/بڼې) ته پېډو مورفولوژي ويل کېږي.

۳۵۴. پيريودانتالوژي (periodontology): پيريودانتیک؛ هغه پوهه چې د غاښونو حمايوي جوړښتونه - ژامې، وورۍ، هډوکۍ، سيمنټم - او هغه شرايط او رنځونه څېړي چې پر غاښونو اغېز کوي.

۳۵۵. فوتو پتالوژي (photopathology): د پتالوژي هغه څانگه چې هغه ناروغۍ څېړي چې رڼا ته د ظاهرېدو له امله پيدا شوې وي.

۳۵۶. فايټوليتالوژي (phytolithology): هغه پوهه چې فاسيلي نباتات څېړي؛ پاليوبوټاني؛ پاليوفايټالوژي.

۳۵۷. فايټوپتالوژي (phytopathology): هغه پوهه چې د نباتاتو ناروغۍ څېړي؛ نباتي پتالوژي.

۳۵۸. فايټوسوشيالوژي (phytosociology): هغه پوهه چې د نباتي ټولنو ايکالوژي، ډلبندي او خپرېدل څېړي.

۳۷۴. پاليو انټروپولوژي
(paleoanthropology): هغه پوهه چې
لرغوني انساني پاتې شوني څېړي.

۳۷۵. پاليو ايډميالوژي
(paleoepidmeiology): هغه پوهه چې له
ايډميالوژيک اړخه د لرغونو وختونو ناروغۍ
څېړي.

۳۷۶. پوسټ-فينامينالوژي
(postphenomenology): د فينامينالوژي نوې
بڼه چې موخه يې د ذهن گرايي يا موضوعيت
پر محدوديتونو برلاستيا ده.

۳۷۷. پاليو هيسټوپتالوژي
(paleohistopathology): هغه پوهه چې د
لرغونو ناروغيو هيسټوپتالوژي څېړي.

۳۷۸. پاتو نيورو فزيالوژي
(pathoneurophysiology): د ناروغۍ
نيوروفزيالوژي ته پاتو نيورو فزيالوژي ويل
کېږي.

۳۷۹. پاتولوژيکل هيسټالوژي (pathological
histology): هغه پوهه چې د ژوندي موجود
ناروغه نسجونه څېړي. (د نورمال هيسټالوژي پر
خلاف، چې روغ نسجونه څېړي).

۳۶۶. پاليوفيزيالوژي (paleophysiology): هغه
پوهه چې د حيواني فزيالوژي ارتقايي (تکاملي)
اساس څېړي.

۳۶۷. پاليو اورنټالوژي (paleoornithology):
د پاليوئالوژي هغه څانگه چې فاسيلي مرغان
څېړي.

۳۶۸. پاتو مورفولوژي (pathomorphology):
هغه پوهه چې د يوه پاتولوژيک حالت
مورفولوژي څېړي.

۳۶۹. پاتو فزيالوژي (pathophysiology):
هغه پوهه چې په ناروغۍ او ټپ (زخم) پورې
تړلي فزيولوژيک بهيرونه څېړي.

۳۷۰. پاترونوموتالوژي (patronomatology):
د علم هغه څانگه چې شخصي نومونه او د هغو
منشاء څېړي؛ د پاترونوميکونو څېړنه.

۳۷۱. پايکورنا ويرولوژي (picornavirology):
هغه پوهه چې پايکورنا ويروسونه څېړي.
پايکورنا هغه ويروسونه دي چې ډېری يې
سرايت کوونکي او د پوليو، د پښې و خولې
ناروغۍ او د ټوخلي بېلا بېل ډولونه او د داسې
نورو ناروغيو لامل گرځي.

۳۷۲. ټايلوکرونولوژي (ptilochronology):
هغه پوهه چې د غذايي حالت د يوه انډيکس
په توگه د وزرونو د ودې فيصدي څېړي.

۳۷۳. پاليوکليمتالوژي (palaeoclimatology):
هغه پوهه چې د ځمکې ماقبل التاريخ اقليم
څېړي.

ت

۳۸۹. ترماتالوژي (thermatology): د درمان پوهنې هغه څانگه چې د درملنې لپاره د تودوخې کارونه څېړي.

۳۹۰. تريماتالوژي (thremmatology): هغه پوهه چې د بوټو او ژوو تکثير او تناسل څېړي.

۳۹۱. تيوريوگنالوژي (theriogenology): د وترنري طب هغه څانگه چې تناسل څېړي.

۳۹۲. تيو تاناټولوژي (theathanatology): د هغه فکر يو لړ فلسفي او تيولوژيکي موندنې چې ښايي خدای مړ وي.

ټ

۳۹۳. ټاکسيکو پټالوژي (toxicopathology): هغه پوهه چې په هغو حجراتو، نسجونو او غړو کې جوړښتي او عملياتي بدلونونه څېړي چې په زهرو يا زهرجنو موادو کې وي.

۳۹۴. ټرانسپلانټالوژي (transplantology): د طب هغه څانگه چې د غړو په بدلولو (يا تعويض الاعضاء) کې ښکېل مسایل څېړي.

۳۹۵. ټاکسيکو فارماکولوژي (toxicopharmacology): د زهري موادو فارماکولوژي ته ټاکسيکو فارماکولوژي ويل کېږي.

۳۹۶. ټرانسلاټالوژي (translatology): وگورئ: ټراډکټالوژي.

۳۸۰. تيالوژي (thealogy): هغه پوهه چې له فيمينستي ليدلوري خداينه يا ښځينه خدای تر څېړنې لاندې نيسي.

۳۸۱. تيولوژي (theology): هغه پوهه چې خدای (ازلي خدای)، يو خدای، يا خدايان او په ټوله کې د دين رښتينولي تر څېړنې لاندې نيسي.

۳۸۲. تيريالوژي (thereology): تيراپيوټکس؛ د ناروغيو درملنه؛ يا د شفا (درملنې) پوهې ته تيريالوژي ويل کېږي.

۳۸۳. ترمالوژي (thermology): هغه پوهه چې تودوخه څېړي.

۳۸۴. ټيبېټالوژي (Tibetology): هغه پوهه چې ټبت، د دې سيمې تاريخ او کلچر څېړي.

۳۸۵. تاناټولوژي (thanatology): هغه پوهه چې مړينه او په مرگ پورې تړلي موارد، او همدا رنگه په مرض الموت اخته وگړي او د هغه د کورنۍ اړتياوې تر څېړنې لاندې نيسي.

۳۸۶. تيماتالوژي (thematology): هغه پوهه چې په ادبياتو، په تېره له جيوگرافیک اړخه تقسيم شوي، کلچر کې تيمونه (themes) څېړي.

۳۸۷. تريپسالوژي (threpsology): د تغذيې گروهې ته تريپسالوژي ويل کېږي.

۳۸۸. تاماتولوژي (thaumatology): هغه پوهه چې معجزې څېړي.

عناصر هم ورسره مل وي. ډېره عامه اصطلاح ورته د ژباړې مطالعات يا ټرانسلاټالوژي کارېږي.

۴۰۶. ټرانزيتالوژي (transitology): هغه پوهه چې له يوه سياسي رژيم څخه بل سياسي رژيم ته د بدلون (اوبستلو) بهير څېړي.

۴۰۷. ټراماټالوژي (traumatology): د طب هغه څانگه چې د ټراما تشخيص او درملنه څېړي.

۴۰۸. ټيلي پتالوژي (telepathology): د ټيلي کمونیکېشن له لارې د ناروغۍ تشخيص د ټيلي پتالوژي په نوم يادېږي؛ لږ رنځپوهه.

۴۰۹. ټيلي سايزمولوژي (teleseismology): د سايزمولوژي هغه څانگه چې د لرې واټن سايزمي پېښې څېړي يا ثبتوي.

۴۱۰. ټونو مورفولوژي (tonomorphology): هغه پوهه چې توني جوړښت څېړي.

۴۱۱. ټايپوکرونولوژي (typochronology): د شيانو د ټولگي په يو ډول کې کرونولوژيک توپير د ټايپوکرونولوژي په نوم يادېږي.

۴۱۲. ټيلي ډرماټالوژي (teledermatology): د پوستکي په حالتونو او تومورونو پورې اړوند طبي معلوماتو د لېږد لپاره د ټيلي کمونیکېشن ټکنالوژۍ کارونه د ټيلي ډرماټالوژي په نوم يادېږي.

۴۱۳. ټريکالوژي (trichology): هغه پوهه چې وېښتان تر څېړنې لاندې نيسي.

۳۹۷. ټنگوسالوژي (Tungusology): هغه پوهه چې ټنگوسي ژبې څېړي.

۳۹۸. ټين ټينالوژي (tintinlogy): هغه پوهه چې د The Adventures of Tintin سريل په اکاډميکه زمينه کې تر څېړنې لاندې نيسي.

۳۹۹. ټوپوبیالوژي (topobiology): هغه پوهه چې بيالوژيکې بڼې (شکلونه) څېړي.

۴۰۰. ټکنیکالوژي (technicology): وگورئ: ټکنالوژي.

۴۰۱. ټيمپسټالوژي (tempestology): هغه پوهه چې سایکلونونه، هريکن توپانونه او ورته ستر واقعات څېړي.

۴۰۲. ټيمبرالوژي (timbrology): هغه پوهه چې مهرونه څېړي. د مهرونو غونډولو ته هم ويل کېږي.

۴۰۳. ټاکسيکالوژي (toxicology): د فارماکولوژي هغه څانگه چې د زهرونو او مسموم کولو طبيعت، اغېزه، تشخيص او درملنه څېړي.

۴۰۴. ټولکينالوژي (Tolkienology): هغه پوهه چې د برتانوي ليکوال جې. آر. آر. ټولکين پنځونې او کارونه څېړي.

۴۰۵. ټراډکټالوژي (traductology): هغه پوهه چې د ژباړې او ترجمانۍ تيوري او عمل، په تېره په يوه اکاډميکه زمينه کې تر څېړنې لاندې نيسي، داسې چې د ټولنيزو او انساني علومو

۴۲۴. **تونولوژي (tonology):** هغه پوهه چې په انساني ژبو کې غاړه (ټون) څېړي.

۴۲۵. **ټوپولوژي (topology):** د رياضياتو هغه څانګه چې د يوه هندسي شکل يا جامد هغه ځانګړنې څېړي چې په کښولو، کږولو او نورو ورته حالتونو بدلون نه خوري.

۴۲۶. **ټاکسولوژي (toxology):** هغه پوهه چې توپونه او د توپونو د گوزارولو مسير/خط څېړي.

۴۲۷. **ټايپولوژي (typology):** هغه پوهه چې سمبوليکه ښودنه، په تېره د مذهبي متنونو منشا او معنا تر څېړنې لاندې نيسي. يا: د مشترکو ځانګړنو له مخې د يو شي د ډولونو سيستماتيکه ډلبندي د ټايپولوژي په نوم يادېږي.

۴۲۸. **ټاسالوژي (tassology):** ټاسيوگرافي؛ د چايو د پاڼو يا قهوې د ذراتو په مټ فال ښودنه يا وړاندوينه کول.

۴۲۹. **ټيلياولوژي (teleology):** هغه پوهه چې د طبيعي پېښو موخه او ډيزاين څېړي.

۴۳۰. **ټروپالوژي (tropology):** د اخلاقي او نورو معناوو د استنباط لپاره د يوه مذهبي متن يا بلې پنځونې تعبير د ټروپالوژي په نوم يادېږي.

۴۳۱. **ټرکالوژي (Turkology):** هغه پوهه چې د ترکيې د وګړو ژبې، تاريخ او کلتور څېړي.

۴۳۲. **ټيپتالوژي (typtology):** هغه پوهه چې د ارواوو د استحضار په ځای کې د ارواوو له خوا توليد شوي کرپند غرونه څېړي.

۴۱۴. **ټروفالوژي (trophology):** هغه پوهه چې تغذيه څېړي.

۴۱۵. **ټايفلولوژي (typhlology):** هغه پوهه چې ړوندوالی (نابينايي) څېړي.

۴۱۶. **ټانګوتالوژي (Tangutology):** هغه پوهه چې د ټانګوټ سيمې خلک، کلچر او ژبه څېړي.

۴۱۷. **ټلماتالوژي (telmatology):** هغه پوهه چې لمده يا زيمناکه ځمکه څېړي.

۴۱۸. **ټرمينالوژي (terminology):** د اصطلاحاتو هغه ډله چې په تجارت، هنر، ساينس او داسې نورو برخو کې کارېږي. يا: د اصطلاحاتو عقيدې ته هم ويل کېږي. يا: هغه پوهه چې اصطلاحات څېړي.

۴۱۹. **ټرمونولوژي (terminology):** وګورئ؛ ټرمينالوژي.

۴۲۰. **ټاکالوژي (ptochology):** هغه پوهه چې نېستي (فقر) څېړي.

۴۲۱. **ټاکسالوژي (taxology):** ټاکسونومي؛ هغه پوهه يا تخنيک چې د ډلبندۍ لپاره کارول کېږي. يا: هغه پوهه چې د ارګانيزمونو موندنه، سپړنه، ډلبندۍ او نومونه څېړي.

۴۲۲. **ټايډولوژي (tidology):** هغه پوهه چې مد و جزر څېړي.

۴۲۳. **ټوکولوژي (tocology):** د طب هغه څانګه چې زېرون (د ماشوم حمل) څېړي.

۴۴۱. جیراتالوژي (geratology): هغه پوهه چې د لوړ عمر کسان، د هغو ناروغۍ او په زړښت پورې تړلي نور موارد څېړي.

۴۴۲. جیپسیالوژي (gypsiology): هغه پوهه چې د جتانو ژوند او کلچر څېړي.

۴۴۳. جینسیالوژي (genesiology): هغه پوهه چې تناسل څېړي.

۴۴۴. جیرنتالوژي (gerontology): هغه پوهه چې د زاړه عمر خلک یا پخپله د زړښت پروسه څېړي. یا: هغه پوهه چې د عمر خوړلو کسانو پرابل نمونه څېړي.

۴۴۵. جایگنتالوژي (gigantology): هغه پوهه چې بلاوي (دېبان) څېړي.

۴۴۶. جیومایتالوژي (geomythology): د هغو خرافاتو څېړنه چې په حیولوژیکو ځانگړنو او پېښو پورې اړوند وي.

۴۴۷. جینتلیالوژي (genethlialogy): د نو زېري ماشوم د برخلیک او تقدیر وړاندوینه کول د جینتلیالوژي په نوم یادېږي.

۴۴۸. جیوکرونولوژي (geochronology): د تیرو او کابو د نېټو ټاکلو پوهې ته جیوکرونولوژي ویل کېږي.

۴۴۹. جیومورفولوژي (geomorphology): هغه پوهه چې ځمکېنې (landforms) لکه غر، دره، سیند...، د هغو ډلبندې، منشاء، رغېدنه او تاریخ تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۳۳. ټکنالوژي (technology): د عملي مقاصدو لپاره د علم تنظیم او ترتیب ته ټکنالوژي ویل کېږي. یا: ټولې بېلابېلې او کار وړ ټکنالوژۍ چې یوه کلچر یا خلکو پنځولې وي.

ج

۴۳۴. جیولوژي: هغه پوهه چې د ځمکې (یا نورو ستورو) جوړښت، د هغو منشاء او رامنځته کېدل څېړي. دغه راز، د یوې سیمې جغرافیوي جوړښت ته هم ویل کېږي.

۴۳۵. جیمولوژي: هغه پوهه چې گرانیبه ملغلرې او تیرې څېړي.

۴۳۶. جیمنالوژي (geminology): هغه پوهه چې غبرگوني (ورونه/خویندې) څېړي.

۴۳۷. جینیالوژي (genealogy): هغه پوهه چې نسب څېړي. د شجرې یا نسب نامې جوړولو ته هم جینیالوژي ویل کېږي. نسب پوهنه / علم الانساب.

۴۳۸. جینکالوژي (genecology): د ایکالوژي هغه څانگه چې په بېلابېلو محیطونو کې جنیتیک توپيرونه څېړي.

۴۳۹. جیوبیالوژي (geobiology): هغه پوهه چې له جیولوژي او بیالوژي څخه ترکیب شوې.

۴۴۰. جیوایکالوژي (geoecology): هغه پوهه چې له جیولوژي او بیالوژي څخه ترکیب شوې.

۴۵۸. چبسالوژي (chessology): هغه پوهه چې چپس (شطرنج) څېړي.

۴۵۹. چپرالوژي (chierology): هغه پوهه چې د گوتو په استفاده د تورو او لغتونو ښودنه تر څېړنې لاندې نيسي.

۴۶۰. چيروپ ترالوژي (chiropterology): هغه پوهه چې اسمانڅکالي څېړي.

ډ

۴۶۱. ډاټالوژي (datalog): هغه پوهه چې کمپيوټر څېړي، د ډاټالوژي په نوم يادېږي. يا کمپيوټرپوهنې ته ډاټالوژي هم ويل کېږي.

۴۶۲. ډوسالوژي (dosology): هغه پوهه چې د درملو نسخه يا د درملو د مصرف اندازه څېړي.

۴۶۳. ډيسمالوژي (desmology): د اناټومي هغه څانگه چې پله تر څېړنې لاندې نيسي.

۴۶۴. ډايابولوژي (diabology): هغه پوهه چې له ديني اړخه شيطان يا ابليس تر څېړنې لاندې نيسي.

۴۶۵. ډيکالوژي (dickology): هغه پوهه چې د نارينه تناسلي غړی تر څېړنې لاندې نيسي.

۴۶۷. ډپسالوژي (dipsology): هغه پوهه چې د الکولي څښاکونو لپاره تنده تر څېړنې لاندې نيسي.

۴۵۰. جیوفزیالوژي (geophysics): هغه پوهه چې د ځمکې پر سر د ژونديو موجوداتو تعامل څېړي او پر دې فرضیې بنا ده چې ځمکه پخپله د یوازیني ژوندي ارگانیزم په توگه فعالیت کوي.

۴۵۱. جینالوژي (jineology): د فیمنستي نظریې هغه مکتب چې په کردستان کې یې بېلا بېلو چپي گوندونو ملاتړ کړ.

۴۵۲. جکستالوژي (juxtology): هغه پوهه چې په ادب کې د متن او معنا مجاورت (نږدېکت) څېړي.

۴۵۳. جاپانالوژي (Japanology): هغه پوهه چې جاپان، د جاپان ژبه، کلچر او تاریخ تر څېړنې لاندې نيسي.

۴۵۴. جوسیفالوژي (Josephology): هغه پوهه چې د سېنټ جوسیف (یوسف) تیولوژي څېړي.

چ

۴۵۵. چیرولوژي (cherology): د اشاروي ژبو لپاره د غږپوهنې يا فونولوژۍ معادله پوهه ده.

۴۵۶. چایرولوژي (chirology): هغه پوهه چې د ورغوي لوستنه څېړي.

۴۵۷. چيزالوژي (cheesology): هغه پوهه چې پنیر څېړي.

۴۷۵. ډايابتالوژي (diabetology): هغه پوهه چې د شکر تشخیص او درملنه تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۷۶. ډایانویالوژي (dianoiology): هغه پوهه چې ذهني او عقلي وړتیاوې څېړي.

۴۷۷. ډیپتروالوژي (dipterology): هغه پوهه چې مچان څېړي.

۴۷۸. ډراگنالوژي (dragnology): هغه پوهه چې ښاماران څېړي.

۴۷۹. ډایلنالوژي (Dylanology): هغه پوهه چې د باب ډایلن موسیقي او سندري څېړي.

۴۸۰. ډاکتیلیالوژي (dactyliology): د ارکیالوژي هغه څانګه چې د غميو (ملغرو) تورنه څېړي. یا: د ارکیالوژي هغه څانګه چې ګوتمی (ګوتی) څېړي.

۴۸۱. ډلفینالوژي (delphinology): هغه پوهه چې ډولفینونه څېړي.

۴۸۲. ډایاکانیالوژي (diaconiology): هغه پوهه چې دفترونه او د یوې ځانګړې کلیسا اداري تشکیل (سلسه مراتب) څېړي.

۴۸۳. ډیالکتالوژي (dialectology): هغه پوهه چې لهجې (ګردودونه) څېړي.

۴۸۴. ډیستیلیالوژي (dysteleology): هغه پوهه چې د حیواناتو او نباتاتو هغه غړي څېړي چې په ظاهره بې دندې او بې ګټې ښکاري.

۴۶۸. ډراکالوژي (dracology): هغه پوهه چې ښاماران څېړي.

۴۶۹. ډلتیالوژي (deltiology): هغه پوهه چې پوستي کارتونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۷۰. ډیمنالوژي (demonology): هغه پوهه چې بلاګانې، په تېره بیا هغه منترونه او طلسمونه چې د هغو د را بللو او کنټرول لپاره پکارېږي، تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۷۱. ډندرالوژي (dendrology): هغه پوهه چې ونې او نور لرګین بوټي څېړي.

۴۷۲. ډیونټالوژي (deontology): د اخلاقیاتو هغه څانګه چې د یوه کار د اخلاقي دریځ قضاوت د ټولنیزو قوانینو او ارزښتونو له مخې کوي او د هغه کار ذاتي ښه والی یا پایلې په پام کې نه نیسي.

۴۷۳. ډاکتیلالوژي (dactylology): هغه پوهه چې د افکارو د تبادلې لپاره د ګوتو او لاسونو کارونه، په تېره بیا د یوه کون وګړي له لوري د لاسونو او ګوتو حرکات تر څېړنې لاندې نیسي.

۴۷۳. ډیفیکټالوژي (defectology): هغه پوهه چې د معلولو ماشومانو روزل مطالعه کوي او د هغه روزنیز سیستم لپاره هم کارول کېږي چې ښوونکي یې د معلولو ماشومانو د روزنې لپاره کاروي.

۴۷۴. ډرمتالوژي (dermatology): هغه پوهه چې پوستکی او د پوستکي ناروغۍ څېړي.

ر

۴۹۲. ریالوژي (rheology): د فزیک هغه څانګه چې د مادې جریان او ویجاړتیا (deformation) څېړي.

۴۹۳. رونالوژي (runology): هغه پوهه چې رونیک الفبا، د هغو کتیبې (لاسي نسخې) او تاریخ څېړي.

۴۹۴. راډیولوژي (radiology): د تشخیص او درملنې لپاره راډیو اکتیف مواد کارول د راډیولوژي په نوم یادېږي.

۴۹۵. رینالوژي (rhinology): هغه پوهه چې پوزه څېړي.

۴۹۶. ریزالوژي (rhizology): هغه پوهه چې نباتي رینې څېړي.

۴۹۷. رمپالوژي (rumpology): هغه وړتیا چې له مخې یې د یوه کس د کوناټو د ځانګړنو د لوستلو له لارې د هغه د راتلونکي وړاندوینه کېدای شي.

۴۹۸. ریتینالوژي (retinology): هغه پوهه چې د سترګې شبکیه څېړي.

۴۹۹. ریفلکسالوژي (reflexology): هغه پوهه چې ساده او پېچلي غبرګونونه څېړي.

۵۰۰. ریپرالوژي (Ripperology): هغه پوهه چې جېک ریپر نومي قاتل څېړي. نوموړی د نولسمې پېړۍ په وروستیو وختونو کې د لندن د

۴۸۵. ډاینوسارولوژي (dinosaurology): د پالیانتالوژي هغه څانګه چې ډایناسورونه مطالعه کوي.

۴۸۶. ډیپلوماتالوژي (diplomatology): هغه پوهه چې ډیپلوماسي، چارټرونه، سیاسي نظریات او داسې نور څېړي.

۴۸۷. ډاکومنټالوژي (documentology): هغه پوهه چې د معلوماتو ثبت او اخذ تر څېړنې لاندې نیسي. یا: هغه پوهه چې تاریخي اسناد او معلومات څېړي.

۴۸۸. ډونهانګالوژي (Dunhaungology): هغه پوهه چې د چین «ډونهانګ» ښار څېړي، په تېره بیا د دې ښار پر کلتوري او تاریخي میراث څېړي کوي.

۴۸۹. ډیسمورفولوژي (dysmorphology): هغه پوهه چې ارثي (جنیټیک) عوارض څېړي، په تېره پیدایښي عیبونه.

۴۹۰. ډرمتوپتالوژي (dermatopathology): هغه پوهه چې په مایکروسکوپي کچه د پوستکي ناروغۍ څېړي.

۴۹۱. ډرمتو اونیريالوژي (dermatovenereology): هغه پوهه چې په پوستکي باندې د هغې ناروغۍ اغېزې څېړي چې په جنسي ډول انتقال شوې وي.

۵۰۸. رادیو مورفولوژی (radiomorphology):
د رادیو ستورو (او نورو ورته رادیو سرچینو)
مورفولوژی ته رادیو مورفولوژی ویل کېږي.

۵۰۹. رادیو ټکنالوژی (radiotechnology):
هغه ټکنالوژی چې په خپل ځان کې رادیويي
څپې او رادیو کمونیکېشن رانغاړي.

۵۱۰. رادو ټاکسیکالوژی (radiotoxicology):
هغه پوهه چې رادیو ټاکسي سیتي څېړي.

۵۱۱. رینولارینګالوژی (rhinolaryngology):
هغه پوهه چې پوزه او ستونی، په تېره د هغو
اناتومي، فزیالوژی او پتالوژی څېړي.

۵۱۲. رادیشن بیالوژی (radiation biology):
هغه پوهه چې پر بیالوژیکو سیستمونو د ایوني
یا غیر ایوني وړانګو اغېز څېړي.

۵۱۳. رادیو فارماکولوژی (radiopharmacology):
هغه پوهه چې د
رادیو درملو تولید او کارونه څېړي.

۵۱۴. رینو هیستو پتالوژی (renohistopathology):
د پښتورګو هیستو
پتالوژی ته رینو هیستو پتالوژی ویل کېږي.

ز

۵۱۵. زولوژی: د بیالوژی هغه څانګه چې د ټولو
ژوندیو او له منځه تللو حیواناتو چاپېریال، د
هغو جوړښت، منشاء و زوکړه، تکامل، ډلبندي،
عادتونه او وده تر څېړنې لاندې نیسي.

وایت چېپل ولسوالۍ یو ناپېژانده قاتل وو چې
پرلپسې وژنې به یې کولې.

۵۰۱. رادیوبیالوژی (radiobiology): هغه
پوهه چې پر ژونديو موجوداتو د وړانګو اغېزې
څېړي.

۵۰۲. رادیو ایکالوژی (radioecology): هغه
پوهه چې په چاپېریال باندې د رادیو اکتیف
موادو اغېزې او برخلیک څېړي.

۵۰۲. رادیو جیولوژی (radiogeology): هغه
پوهه چې د ځمکې پر مخ د رادیو اکتیف
عناصرو خپرېدل څېړي.

۵۰۳. ریماتولوژی (rheumatology): د طب
هغه څانګه چې د بندونو پارسوب او د مفصلونو
نور مرضونه څېړي.

۵۰۴. روتا ویروولوژی (rotavirology): هغه
پوهه چې روتا ویروسونه څېړي.

۵۰۵. رادیو اونکالوژی (radiooncology): په
انکالوژی کې د رادیو تیراپي کارونه د رادیو
اونکالوژی په نوم یادېږي.

۵۰۶. رو انټجینالوژی (roentgenology):
رادیوګرافي؛ د رادیوګرافونو د جوړولو بهیر او د
هغو د تحلیل پوهې ته رو انټجینالوژی یا
رادیوګرافي ویل کېږي.

۵۰۷. رادیو کرونولوژی (radiochronology):
هغه تخنیک چې په هغه کې د معلومو رادیو
اکتیف آیزوټوپونو نسبتونه اندازه کېږي او له
دې لارې د یوه اثر مطلق عمر ټاکل کېږي.

۵۲۵. زینو مورفولوژی (xenomorphology):
هغه پوهه چې زموږ له ځمکې څخه بهر شته
بیالوژیک جوړښتونه څېړي.

۵۲۶. زینو سایکالوژی (xenopsychology):
هغه پوهه چې د فضايي مخلوقاتو روان (اروایي
حالت) څېړي.

۵۲۷. زینو ارکیالوژی (xenoarchaeology):
هغه افسانوي پوهه چې د فضايي مخلوق د
کلچرونو فزیکي پاتې شوني څېړي. دغه پاتې
شوني پر هغو سیارو موندل کېدای شي چې یادو
مخلوقاتو پکې ژوند تېر کړی وي یا یې لیدنه ترې
کړې وي.

۵۲۸. زینو انټروپولوژی
(xenoanthropology): د زینولوژی هغه
څانګه چې بل ستوریز کلچرونه څېړي.

۵۲۹. زینو بکټریالوژی (xenobacteriology):
هغه پوهه چې د بلي سیارې بکټریاوې څېړي.

۵۳۰. زینو مایکرو بیالوژی
(xenomicrobiology): هغه پوهه چې بل
ستوریز مایکرو ارګانیزمونه څېړي.

۵۳۱. زیمالوژی (zymology): هغه پوهه چې
تخمیر (خمیره کول یا کېدل) څېړي.

۵۳۲. زایتولوژی (zythology): هغه پوهه چې
د اوربشو اوبه یا د اوربشو د اوبو دم کول
(اېشول) څېړي.

۵۱۶. زینالوژی (xenology): هغه پوهه چې
اېلین (د بلي سیارې مخلوق) څېړي.

۵۱۷. زایلولوژی (xylology): هغه پوهه چې
لرګی څېړي.

۵۱۸. زینوبیالوژی (xenobiology): زموږ له
ځمکې څخه بهر د نورو ژونديو موجوداتو
(فضايي مخلوقاتو) په هکله اټکلي بیالوژی د
زینو بیالوژی په نوم یادېږي.

۵۱۹. زینو جیولوژی (xenogeology): هغه
پوهه چې د فضايي مخلوقاتو جیولوژی څېړي.

۵۲۰. زینو زولوژی (xenozoology): د
زینولوژی هغه څانګه چې زموږ له ځمکې څخه
بهر شته حیوانات څېړي.

۵۲۱. زینو سائیتولوژی (xenocytology): هغه
پوهه چې زموږ له ځمکې څخه بهر شته حجرات
څېړي.

۵۲۲. زینو میتالوژی (xenomythology): هغه
پوهه چې د فضايي مخلوقاتو اسطوري او
افسانې څېړي.

۵۲۳. زینو پتالوژی (xenopathology): هغه
پوهه چې زموږ د کهکشان د بېلا بېلو ژونديو
نوعو ترمنځ د ناروغيو طبیعت، د ناروغيو
لاملونه، بهیرونه، منځته راتګ او پایلې څېړي.

۵۲۴. زینو سوشیالوژی (xenosociology):
هغه پوهه چې د فضايي مخلوقاتو سوشیالوژی
څېړي.

س

۵۴۳. سیتالوژي (cetology): د زولوژي هغه څانګه چې ستر بحري ژوي لکه نهنگ، ډالفن او سمندري سرکوزي تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۴۴. سینالوژي (cynology): هغه پوهه چې سپي څېړي.

۵۴۵. سائیتالوژي (cytology): هغه پوهه چې حجرات تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۴۶. سیريالوژي (cereology): هغه پوهه چې د غلې (غنمو، وريځو...) په دایروي (یا کوم بل هندسي) شکل کوټه کول څېړي.

۵۴۷. سیرمالوژي (ceramology): هغه پوهه چې سرامیک (د کلالی-صنعت) تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۴۸. سربرالوژي (cerebrology): هغه پوهه چې ماغزه یا د مغزو مخنی-برخه څېړي.

۵۴۹. سینماتولوژي (cinematology): هغه پوهه چې د سینمائي فلمونو جوړول څېړي.

۵۵۰. سائیتوپتالوژي (cytopathology): د پتالوژي هغه څانګه چې د حجراتو ګډوډۍ (اختلالات) څېړي.

۵۵۱. سائیتو امبریالوژي (cytoembryology): د جنین سائیتولوژي د سائیتو امبریالوژي په نوم یادېږي.

۵۵۲. سائیتو فزیالوژي (cytophysiology): هغه پوهه چې د حجراتو فزیالوژي څېړي.

۵۳۳. زو ایکالوژي (zoocology): د ایکالوژي هغه څانګه چې د ژوو او د هغو د چاپیریالونو ترمنځ اړیکې څېړي.

۵۳۴. زو جیولوژي (zoogeology): هغه پوهه چې د فاسیلي حیواناتو پاتې شوني څېړي.

۵۳۵. زونوسالوژي (zoonosology): هغه پوهه چې حیواني ناروغۍ څېړي.

۵۳۶. زوپتالوژي (zoopathology): هغه پوهه چې د حیواناتو پتالوژي څېړي.

۵۳۷. زوفایتولوژي (zoophytology): هغه پوهه چې د زوفایتونو طبیعي تاریخ څېړي.

۵۳۸. زو مورفولوژي (zoomorphology): د حیواناتو مورفولوژي ته زو مورفولوژي ویل کېږي.

۵۳۹. زو موزیکالوژي (zoomusicology): د زو سیمپاتک هغه څانګه چې د حیواناتو د غږونو موسیقي اړخونه څېړي.

۵۴۰. زوفزیالوژي (zoophysiology): د ژوو فزیالوژي.

۵۴۱. زو سايکالوژي (zoopsychology): هغه پوهه چې په حیواناتو کې ارواپوهنه (سايکالوژي) مطالعه کوي.

۵۴۲. زو ټکنالوژي (zootechnology): د حیواناتو اړوند ټکنالوژي ته زو ټکنالوژي ویل کېږي.

۵۶۱. سوډوميتالوژي (pseudomythology): هغه ادبي پنځونه يا ليکنه چې د اسطوري ځيني اړخونه ولري؛ اسطوره وزمه ادبيات.

۵۶۲. سوډوسوشيالوژي (pseudosociology): د سوشيالوژي ناسمه او مصنوعي بڼه د سوډو سوشيالوژي په نوم يادېږي.

۵۶۳. سايکوپتالوژي (psychopathology): هغه پوهه چې د ذهني او چلندي گډوډيو منشاء، وده، تشخيص او درملنه څېړي.

۵۶۴. سايکوگرافولوژي (psychography): هغه پوهه چې د يوه کس د کرکتر شخصيت د شنې لپاره د نوموړي لاسي ليک تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۶۵. سايکوفزيالوژي (psychophysiology): د فزيالوژي هغه څانگه چې د ذهن او فزيولوژيکو بهيرونو ترمنځ تعامل څېړي.

۵۶۶. سايکوټکنالوژي (psychotechnology): د ارواپوهنې ټکنالوژيکي کارونې (اپلېکشن) ته سايکوټکنالوژي ويل کېږي.

۵۶۷. سينالوژي (senology): د طب هغه څانگه چې د سيني (تيونو) گډوډۍ څېړي.

۵۶۸. سيرالوژي (serology): هغه پوهه چې د وينې سيروم (د وينې هغه پلازما چې د وينې حجرات، پلاټيلونه او فبرينوجن ترې ايستل شوي وي) او په تېره په سيروم کې د انتي جنونو او انتي باډيو ترمنځ غبرگون څېړي.

۵۵۳. سربرو فزيالوژي (cerebrophysiology): هغه پوهه چې ماغزه، د مغزو جوړښت او دندې څېړي.

۵۵۴. سايتو هيستيا پتالوژي (cytohistopathology): د حجراتو هيستيا پتالوژي ته سايتو هيستيا پتالوژي ويل کېږي.

۵۵۵. سامالوژي (psammology): د جيولوژي هغه څانگه چې شگه څېړي.

۵۵۶. سيفالوژي (psephology): د ټاکنو احصايوي او اټکلي څېړنې ته سيفالوژي ويل کېږي.

۵۵۷. سايکالوژي (psychology): هغه پوهه چې انساني ذهن څېړي. يا: هغه پوهه چې انساني چلند څېړي. يا: هغه پوهه چې د حيواناتو چلند څېړي. د يوه شخص، ډلې يا فعاليت ذهني، احساساتي او چلني خواصو ته هم سايکالوژي ويل کېږي؛ ارواپوهنه.

۵۵۸. سايکوبیالوژي (psychobiology): هغه پوهه چې د ادراک او نورو ذهني پروسو لپاره بيالوژيک بنسټونه څېړي.

۵۵۹. سايکو فارماکولوژي (psychopharmacology): د فارماکولوژي هغه څانگه چې د درملو رواني-ذهني اړخونه څېړي.

۵۶۰. سايکو نيورو ايمونولوژي (psychoneuroimmunology): هغه پوهه چې د چلندي، عصبي، اندوکراين او دفاعي عمليو (چارو) ترمنځ تعامل څېړي.

۵۷۶. سومنالوژي (somnology): د خوب د گډوډيو او اختلالونو طبي درملنه او څېړنه د سومنالوژي په نوم يادېږي.

۵۷۷. سيمبالوژي (symbology): د سمبولونو څېړنه يا کارونه د سيمبالوژي په نوم يادېږي.

۵۷۸. سنټالوژي (saintology): وگورئ: هاگالوژي.

۵۷۹. ساليکالوژي (salicology): هغه پوهه چې د ولې (بېد) ونې تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۸۰. سېټانالوژي (satanology): هغه پوهه چې شيطان تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۸۱. سايزمولوژي (seismology): هغه پوهه چې د ځمکې هغه داخلي اهتزاز (رېپدا) څېړي چې د طبيعي يا غيرطبيعي سرچينو له امله پېښه شوې وي، لکه زلزه.

۵۸۲. سيلينالوژي (selenology): هغه پوهه چې (زمور د شمسي نظام) سپورمي څېړي.

۵۸۳. سيماتالوژي (sematology): هغه پوهه چې نښې، په تېره لفظي نښې چې د تفکر او استدلال په عمليه کې کارېږي، تر څېړنې لاندې نيسي. هغه پوهه چې داسې ژبه څېړي چې د نښو په واسطه بيان شوې وي.

۵۸۴. سيمينالوژي (semenology): هغه پوهه چې (د نارينه) مني څېړي.

۵۸۵. سيميتالوژي (Semitology): هغه پوهه چې سامي ژبې او ادبيات او د سامي ژبو ويونکو تاريخ تر څېړنې لاندې نيسي.

۵۶۹. سېکسالوژي (sexology): هغه پوهه چې جنس (سکس) او جنسيت (سکشوالټي)، معمولا له رواني او طبي ليدلوري، تر څېړنې لاندې نيسي. سيکشوال ارواپوهنه هم ورته وايي.

۵۷۰. سينالوژي (sinology): هغه پوهه چې د چين هېواد تاريخ، ژبه او کلچر څېړي؛ چين پوهنه.

۵۷۱. سايتالوژي (sitology): هغه پوهه چې خواړه او تغذيه څېړي.

۵۷۲. سارکالوژي (sarcology): هغه پوهه چې د بدن نرمې برخې څېړي، چې په دې کې مايولوژي، انجیالوژي، نيورولوژي او سپلانکولوژي راځي.

۵۷۳. سکاټالوژي (scatology): هغه پوهه چې د انسان ډکې بولې تر څېړنې لاندې نيسي. د ډکو بولو علمي او کيمياوي شننه د سکاټالوژي په نوم يادېږي.

۵۷۴. سيميالوژي (semiology): هغه پوهه چې نښې څېړي؛ نښپوهنه.

پخوانی تعريف يې په دې ډول دی: هغه پوهه چې د ناروغۍ نښې يا علامتونه څېړي. سيمپتوماټولوژي.

۵۷۵. سوشيالوژي (sociology): هغه پوهه چې ټولنه، د انسان ټولنيز تعاملونه او هغه قوانين او بهيرونه تر څېړنې لاندې نيسي چې خلک، نه يوازې د انفرادي وگړو په توگه بلکې د ټولنو، ډلو او ادارو د غړو په توگه، له يو بل سره پيوستوي او يا هم جلا کوي.

۵۹۷. سومرالوژي (Sumerology): هغه پوهه چې لرغونی سومیري تمدن څېړي.

۵۹۸. سینیکالوژي (synecology): د ایکالوژي او آیکالوژي هغه څانګه چې داسې ارګانیزمونه مطالعه کوي چې د یوه واحد په توګه ژوند کوي.

۵۹۹. ساینټالوژي (Scientology): هغه عقیدوي سیستم چې ځینې مذهبي اړخونه لري او په ۱۹۵۲ز کال کې د ران هوبرډ د لارښوونو له مخې رامنځته شو.

۶۰۰. سکولیکالوژي (scoleology): هغه پوهه چې چینجی څېړي.

۶۰۱. سیماسالوژي (semasiology): معناپوهنه؛ د ژبپوهنې هغه څانګه چې د یوه لغت معنا، د هغه فونیتیک جوړښت ته له پام پرته، تر څېړنې لاندې نیسي.

۶۰۲. سینډانولوژي (sindonology): هغه پوهه چې له مذهبي لیدلوژي د تورین ټوکر (shroud of turin) مطالعه کوي.

۶۰۳. سوتیريالوژي (soteriology): هغه پوهه چې نجات (یا کفاره) څېړي.

۶۰۴. سویتالوژي (Sovietology): هغه پوهه چې شوروي اتحاد تر څېړنې لاندې نیسي.

۶۰۵. سپیکټرالوژي (spectrology): هغه پوهه چې طیف تر څېړنې لاندې نیسي. یا: هغه پوهه چې ارواې څېړي.

۶۰۶. سفيگمالوژي (sphygmology): هغه پوهه چې نبض څېړي.

۵۸۶. سوماتالوژي (somatology): هغه پوهه چې د انسانانو فزیکي طبیعت څېړي.

۵۸۷. سوفرالوژي (sophrology): هغه تخنیک چې د فشار د کمښت او د روغتیا د ودې لپاره یوه ډله فزیکي او ذهني تمرینونه په ځان کې رانغاړي.

۵۸۸. سپازمالوژي (spasmology): د نیورولوژي هغه څانګه چې تشنجوالی (سپازم) او د هغه تنظیم څېړي.

۵۸۹. سپیلیالوژي (speleology): هغه پوهه چې سمڅې څېړي. د سمڅو موندلو تفریحي بوختیا ته هم ویل کېږي.

۵۹۰. سپرمالوژي (spermology): هغه پوهه چې تخمونه څېړي.

۵۹۱. سپلینالوژي (splenology): هغه پوهه چې توری (طحال) څېړي.

۵۹۲. سپنگالوژي (spongology): هغه پوهه چې سفنجي څېړي.

۵۹۳. ستاسالوژي (stasiology): هغه پوهه چې سیاسي ګوندونه څېړي.

۵۹۴. ستیريالوژي (stereology): هر هغه تخنیک چې له دوه بعدي انځورونو څخه د درې بعدي معلوماتو د ترلاسي لپاره کارول کېږي، د ستیريالوژي په نوم یادېږي.

۵۹۵. ستوريالوژي (storiology): هغه پوهه چې ولسي کیسي (نکلونه) مطالعه کوي.

۶۱۸. سپرماتالوژي (spermatology): هغه پوهه چې سپرم مطالعه کوي.

۶۱۹. ستاتيسټالوژي (statistology): هغه پوهه چې احصايه څېړي.

۶۲۰. سټيماټولوژي (stematology): هغه پوهه چې د يوه متن گڼې نسخې په دې موخه څېړي تر څو له لاسه تللي اصلي نسخه يې بېرته ورغول شي.

۶۲۱. سټوچيالوژي (stoichiology): د فزيولوژي هغه برخه چې هغه اصول او عناصر څېړي چې حيواني نسجونه سازوي.

۶۲۲. سټروماټالوژي (stromatology): هغه پوهه چې د طبقه، طبقه شوو تيرو منځته راتگ يا جوړښت څېړي.

۶۲۳. سينډيزمالوژي (syndesmology): د اناټومي هغه څانگه چې ليگامنتونه څېړي.

۶۲۴. سينیچيالوژي (synechiology): د شيانو ترمنځ د علت و معلول د اړيکې ماوراء الطبيعي عقیده د سينچيالوژي په نوم يادېږي.

۶۲۵. سيدمنتالوژي (sedimentology): هغه پوهه چې طبيعي رسوب او هغه بهيرونه چې له مخې يې رسوبونه سازېږي، تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۲۶. سپيليا بيالوژي (speleobiology): د سمڅو بيالوژي ته سپيليا بيالوژي ويل کېږي.

۶۲۷. سپلنکنالوژي (splanchnology): هغه پوهه چې د بدن داخلي غړي څېړي.

۶۰۷. سټوماټالوژي (stomatology): هغه پوهه چې خوله، د خولي اختلالونه او ناروغۍ (رنځونه) څېړي.

۶۰۸. سټريټالوژي (streetology): هغه پوهه چې د ښاري پلان گذارۍ په زمينه کې کوڅې او سرکونه څېړي.

په عاميانه ډول، سټريټالوژي هغې تجربې ته ويل کېږي چې په کوڅو کې له ژوند کولو څخه لاسته راغلي وي.

۶۰۹. سوسيدالوژي (suicidology): هغه پوهه چې د ځانوژنې لاملونه او د هغو خلکو اغېزې چې په لاسي ډول ځانوژنه کوي، تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۱۰. سينپټالوژي (synaptology): هغه پوهه چې ساينسپسونه مطالعه کوي.

۶۱۲. سيفيلاوژي (syphilology): هغه پوهه چې اټشک او د هغه درملنه څېړي.

۶۱۳. سکوتو بيالوژي (scotobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو ارگانيزمونو او بيالوژيکو بهيرونو د تيارې (تورتم) اغېزې څېړي.

۶۱۴. سروو-وايروولوژي (servovirology): هغه پوهه چې په وينه کې شته ويروسونه څېړي.

۶۱۷. سوشوبيالوژي (sociobiology): هغه پوهه چې په انسانانو او ژوو کې د ټولنيز چلند د څېړلو لپاره د ارتقايي (تکاملي) بيالوژۍ اصول پلي کوي.

يا: هغه پوهه چې د پېچلو، ډايناميكو غير بيالوژيكو سيستمونو د خود تنظيمي چلند خپري.

۶۳۵. سايفوناپتراالوي (siphonapterology): هغه پوهه چې ورې او د سايفوناپترا ډلې نور حشرات خپري.

۶۳۷. سپيس ټكنالوژي (space technology): د برنۍ فضا د پلټنې او كارونې لپاره د ساينس او انجينرۍ كارونه د سپيس ټكنالوژي تر عنوان لاندي راځي. يا: هره هغه ځانگړې ساينسي يا انجينري پوهه چې په دې ډگر كې كارېږي.

۶۳۸. سيريو پي زوتياالوژي (sereopizootiology): هغه پوهه چې د وينې د حيواني ناروغيو ابيدميالوژي او خوځښتونه (حركات) خپري.

۶۳۹. سوشل سايكالوژي (social psychology): د فرد او ټولني ترمخ تعامل (فعل و انفعال) ته سوشل سايكالوژي ويل كېږي. يا: هغه پوهه چې د خلكو او ډلو د تعامل (متقابلو اړيكو) څرنگوالي خپري؛ ټولنيزه ارواپوهنه.

۶۴۰. سوشو مايكروبيالوژي (sociomicrobiology): هغه پوهه چې مايكروبيال ټولنه خپري.

۶۴۱. سرفس اپټمولوژي (surface etymology): د يوې كلمې (اصطلاح) ظاهري آرپوهه چې په هغو اجزاوو ولاړه وي چې د ژبې په اوسنۍ بڼه كې پېښېږي، لكه earth + -en د

۶۲۸. سټراييزمالوژي (strabismology): هغه پوهه چې سټراييزم او تړلي صورتونه تر خپرنې لاندي نيسي. سټراييزم د ليد هغه نيمگرتيا ده چې په هغه كې يوازې سترگه پر يوه شي تمرکز كولى شي او دا بله سترگه كار نه كوي.

۶۲۹. سيستمالوژي (systematology): هغه پوهه چې سيستموالي خپري. يا: هغه پوهه چې سيستمونه او د هغو سازېدل خپري.

۶۳۰. سوشوپتالوژي (sociopathology): هغه پوهه چې سوشوپاتان خپري. سوشوپات هغه كس ته ويل كېږي چې د ټولني ضد شخصيتي اختلال لري او له خپل ځان نه د ټولني ضد چلند ښكاروي او دغه ډول چلند معمولاً د يوه كس د لومړنيو كلونو په ژوند كې د پېښو ټولنيزو او چاپيريالي فكتورونو پايله وي.

۶۳۱. سوشوفونولوژي (sociophonology): د ژبپوهنې هغه څانگه چې د اواز پوهنې، ټولنژبپوهنيز اړخونه خپري؛ د ټولنيزې ژبپوهنې او فونولوژۍ ترمخ تعامل ته سوشوفونولوژي ويل كېږي.

۶۳۲. سوماتو ټايپولوژي (somatotypology): هغه پوهه چې سوماتو ټايپونه (يا د بدن ډول/كالبډ) خپري.

۶۳۳. سيمپټو ماتولوژي (symptomatology): هغه پوهه چې د ناروغيو علايم خپري.

۶۳۴. سيستمز بيالوژي (systems biology): هغه پوهه چې د بيالوژيكو سيستمونو ترمخ پېچلي تعاملونه (اړيكې) خپري.

۶۴۹. فستولوژي (festology): د مارتيرولوژي هغه څانگه چې د نماځ ورځې څېړي.

۶۵۰. فاسيلوژي (fossilogy): هغه پوهه چې فاسيلونه څېړي.

۶۵۱. فرومالوژي (fromology): هغه پوهه چې پڼير څېړي.

۶۵۲. فنگالوژي (fungology): هغه پوهه چې فنجي څېړي.

۶۵۳. فېريالوژي (fairyology): هغه پوهه چې بناپيري څېړي.

۶۵۴. فيمنالوژي (feminology): هغه پوهه چې ښځې څېړي.

۶۵۵. فيوترالوژي (futurology): په علم، ټکنالوژي او ټولنه کې د راتلونکو پرمختگونو علمي او ساينسي وړاندوينه فيوترالوژي بلل کېږي.

۶۵۶. فارستالوژي (forestology): هغه پوهه چې ځنگلونه څېړي.

۶۵۷. فلامنکالوژي (flamencology): هغه پوهه چې فلامنکو (د اسپانيې د ولسي موسيقۍ او نڅا يو ژانر) څېړي.

۶۵۸. فيتوپتالوژي (fetopathology): هغه پوهه چې د جنين پتالوژي څېړي.

۶۵۹. فوک ايتمولوژي (folk etymology): هغه اړپوهه چې له اړپوهنيزې پوهې او تجربې پرته د يوه عادي ويونکي د بې بنسټه قضاوت

earthen لپاره چې په زړه انگلش ژبه کې د eorthene په ډول وو؛ سطحي اړپوهه يا ظاهري اړپوهه.

۶۴۲. سوشل انټروپولوژي (social anthropology): کلتوري وگړپوهه؛ د وگړپوهنې هغه څانگه چې انساني چلند، کلتور او ټولنيز تعامل تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۴۳. ساينټيفيک ميتوډولوژي (scientific methodology): د مشاهدې وړ نړۍ په هکله د يوې پوښتنې د ځواب موندلو سيستماتيکه لاره د ساينټيفيک ميتوډولوژي په نوم يادېږي.

۶۴۴. سټرکچرل انټروپولوژي (structural anthropology): هغه پوهه چې انساني جسم مطالعه کوي؛ اناټومي. يا: هغه پوهه چې په بشري ټولنو کې ټولنيز جوړښتونه څېړي. يا: هغه پوهه چې د رغښتوالي د تيورويو له مخې، په تېره هغه چې په فرانسوي بشرپوه کلاډ لېوي سټراس پورې اړوند دي، بشري ټولنه څېړي.

۶۴۵. سيگنالوژي (tsiganology): هغه پوهه چې جتان څېړي.

ف

۶۴۶. فيتالوژي: هغه پوهه چې جنين تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۴۸. فستيلوژي (festilogy): هغه پوهه چې د کليسا جشنوارې څېړي.

۶۶۹. فرینالوژي (phrenology): هغه پوهه چې د یوه کس د چلند او د ککړۍ د مورفولوژي (جوړښت) ترمنځ اړیکې څېړي.

۶۷۰. فزیالوژي (physiology): د بیالوژي هغه څانګه چې د ژوند یا ژوندۍ مادې (لکه غړو، نسجونو یا حجراتو) دندې او فعالیتونه او اړوندې فزیکي او کیمیاوي پدیدې څېړي.

یو پخوانی تعریف یې په دې ډول دی: هغه پوهه چې طبیعي شیان څېړي؛ طبیعي علوم.

۶۷۱. فرېزیالوژي (phraseology): هغه پوهه چې ټاکلي اصطلاحات څېړي. یا: هغه سبک چې له مخې یې په یوه لیکنه یا وینا کې ویونه او عبارتونه کارول کېږي.

۶۷۲. فزیکالوژي (physiology): د فزیک زوړ نوم.

۶۷۳. فانتازمالوژي (phantasmology): هغه پوهه چې روحاني موجودات یا خارق العاده مخلوقات څېړي.

۶۷۴. فارماکالوژي (pharmacology): هغه پوهه چې درمل، د هغو منشاء، ترکیب، درماني کارونه او ټاکسیکالوژي څېړي.

۶۷۵. فارینګالوژي (pharyngology): هغه پوهه چې حنجره او د حنجري د ناروغيو درملنه څېړي.

۶۷۶. فوتوبیالوژي (photobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو او بیالوژیکو پروسو د رڼا اغېزې څېړي.

له مخې په ناسم ډول د یوه لغت آر او ریشنه تشریح کوي.

۶۶۰. فارالوژي (pharology): هغه پوهه چې رڼا کورونه یا د رڼا خپروني نورې بڼې څېړي.

۶۶۱. فینالوژي (phenology): هغه پوهه چې پر دوراني بیالوژیکو پدیدو د اقلیم اغېزې څېړي.

۶۶۲. فیلالوژي (philology): هغه پوهه چې تاریخي ژبپوهنه له بشري اړخه څېړي.

په فلسفه کې، د زده کړې او ادب مینه او یا څېړنه د فیلالوژي په نوم یادېږي.

۶۶۳. فونولوژي (phonology): هغه پوهه چې په یوه ژبه کې د اوازونو دندې، اوازونه، څپه ییز جوړښتونه، خج، فشار، آهنگ او نور هغه غږونه چې په یوه ژبه کې ځانګړي واحدونه جوړوي، تر څېړنې لاندې نیسي.

۶۶۴. فوتالوژي (photology): د فزیک هغه څانګه چې رڼا او د هغې اغېزې څېړي.

۶۶۵. فایکالوژي (phycology): هغه پوهه چې الجي څېړي.

۶۶۶. فایتولوژي (phytology): هغه پوهه چې بوټي (نباتات) څېړي؛ بوټاني.

۶۶۷. فالالوژي (phallology): هغه پوهه چې د نارینه تناسلي غړی څېړي.

۶۶۸. فلیبالوژي (phlebology): هغه پوهه چې رګونه او د هغو ناروغۍ څېړي.

ک

۶۸۵. کالالوژي: هغه پوهه چې ښکلا څېړي. کالالوژي ته استیتیکس یا ښکلاپوهنه هم وايي.

۶۸۶. کالیاالوژي (caliology): هغه پوهه چې د مرغانو ځالي تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۸۷. کارپولوژي (carpology): هغه پوهه چې د تخمونو او مېوو جوړښت مطالعه کوي.

۶۸۸. کارتولوژي (cartology): هغه پوهه چې د يوې سيمې د جغرافيوي چوکاټ له مخې د چارټونو او نقشو جوړول تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۸۹. کورولوژي (chorology): د کروڼولوژۍ ساحوي معادل دی، په دې معنا چې کروڼولوژي د پېښو وخت او زمان څېړي، خو کورولوژي د پېښو ځای او مکان څېړي. ډېر سيستماتيک تعريف يې په دې ډول دی: هغه پوهه چې د ځايونو او ساحو د رامنځته کېدو يا جوړښت نظم او ترتيب تر څېړنې لاندې نيسي.

په بيالوژي کې د ارگانيزمونو ساحوي وېش ته کورولوژي ويل کېږي.

۶۹۰. کلینالوژي (clinology): هغه پوهه چې تر بلوغ وروسته د ارگانيزم (ژوندي موجود) ويجارټيا (ډيفارمېشن) يا ځورتيا تر څېړنې لاندې نيسي.

۶۹۱. کونالوژي (coenology): هغه پوهه چې د ژونديو موجوداتو هغه کلکسيون تر څېړنې

۶۷۷. فوټو جيولوژي (photogeology): د جيولوژيکو ځانگړنو د سپړنې لپاره له فوټوگرافي څخه گټه اخيستنې د فوټو جيولوژي په نوم يادېږي.

۶۷۸. فايټو بيالوژي (phytobiology): د بيالوژي هغه څانگه چې نباتات پکې شامل دي.

۶۷۹. فينومينولوژي (phenomenology): هغه پوهه چې د شعور جوړښتونه په داسې ډول څېړي چې د لومړي شخص له ليدلوري تجربه شوي وي. يا: هغه غورځنگ چې په ۱۹۰۵ شاوخوا کې د اډمنډ هسرل له خوا د همدې فلسفې پر بنسټ را پورته شو.

۶۸۰. فايلماتالوژي (philematology): هغه پوهه چې ښکلول (مچول) څېړي.

۶۸۱. فايټوفزيالوژي (phytophysiology): هغه پوهه چې د سبزيجاتو فزيالوژي څېړي.

۶۸۲. فايټو ټکنالوژي (phytotechnology): هره هغه بايوټکنالوژي چې له نباتاتو گټه پورته کوي.

۶۸۳. فوټو جيو مورفولوژي (photogeomorphology): د جيولوژيکو پديدو د شننې لپاره له فوټوگرافي څخه گټه اخيستنې د فوټو جيو مورفولوژي په نوم يادېږي.

۶۸۴. فارماکو انوارنمټيالوژي (pharmacoenvironmentology): هغه پوهه چې د يوه ځانگړي درمل چاپيريالي اغېز څېړي.

۶۹۹. کامیتالوژي (comitology): هغه پوهه چې د کمپټو د رامنځته کېدو، فعالیت، پراختیا او ډلبندۍ څرنگوالی څېړي.

۷۰۰. کانکالوژي (conchology): هغه پوهه چې نرم تنان (حلزون) او د هغو پوټکي تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۰۱. کرانیالوژي (craniology): هغه پوهه چې د انساني کپړۍ (کوپړۍ) فزیکي ځانگړنې تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۰۲. کریپتالوژي (cryptology): هغه پوهه چې ریاضیکي، ژبنۍ او نورې رمزي نقشي او د هغو تاریخونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۰۳. کیولینالوژي (culinology): هغه پوهه چې د خوړو علم، د خوړو ټکنالوژۍ او د اشنېزي د هنر له ترکیب او گډولو څخه منځته راځي.

۷۰۴. کېمپنالوژي (campanology): هغه پوهه چې زنگونه (bell) د هغو جوړښت، تنظیم او غږ تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۰۵. کانسرولوژي (cancerology): هغه پوهه چې سرطان څېړي.

۷۰۶. کارسینالوژي (carcinology): هغه پوهه چې د اوبو کلک پوټکي ژوي تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۰۷. کاکسالوژي (Caucasology): هغه پوهه چې له تاریخي، ژبنۍ او جغرافیوي-سیاسي اړخه د قفقاز سیمه تر څېړنې لاندې نیسي.

لاندې نیسي چې په یوه ایکوسیستم کې د یوې ټولنې په توگه له یو بل سره تعامل کوي. دغه کلکسیون د کونوز په نوم یادېږي او کونالوژي کلمه هم له همدې څخه منځته راغلې.

۶۹۲. کاسمولوژي (cosmology): هغه پوهه چې فزیکي کاینات، د هغه جوړښت، حرکتونه، منشاء، تکامل او برخلیک تر څېړنې لاندې نیسي. همدا رنگه، د کاینات د منشاء او فطرت ماورالطبیعي یا میتافیزیکی څېړنې ته هم کاسمولوژي ویل کېږي.

۶۹۳. کالسیالوژي (calceology): هغه پوهه چې د پنبو کېدلو توکي (لکه بوټان، خپلۍ، پنبۍ او داسې نور) څېړي، په تېره بیا د پنبو کېدو تاریخي توکي.

۶۹۴. کارډیالوژي (cardiology): هغه پوهه چې د زړه جوړښت، دندې او گډوډۍ تر څېړنې لاندې نیسي.

۶۹۵. کرونولوژي (chronology): هغه پوهه چې د وخت یا زمان له مخې د پېښو او واقعاتو د پېښېدو ترتیب په گوته کوي.

۶۹۶. کریسالوژي (chrysolology): د سیاسي اقتصاد هغه څانگه چې د شتمنۍ تولید تر څېړنې لاندې نیسي.

۶۹۷. کلرولوژي (colorology): هغه پوهه چې رنگونه څېړي.

۶۹۸. کامیتالوژي (cometology): د ستورپوهنې هغه څانگه چې لکۍ لرونکي ستوري مطالعه کوي.

۷۱۶. کلچرالوژي (culturology): د ټولنيزو علومو هغه څانگه چې په ټوليز ډول کلتورونه تر څېړنې او تجزيې لاندې نيسي.

۷۱۷. کاولوژي (chaology): هغه پوهه چې بې نظمي او بې نظمه سيستمونه څېړي.

۷۱۸. کريالوژي (cryology): هغه پوهه چې واوره او يخ تر څېړنې لاندې نيسي، د کريالوژي په نوم يادېږي. يو بل تعريف يې په دې ډول دی: د کنگل کولو يا کنگلتيا علم ته کريالوژي ويل کېږي.

۷۱۹. کيوبالوژي (cubology): هغه پوهه يا بوختيا چې د روبېک مکعب (کيوب) حل کول تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۲۰. کاسټيلاوژي (castellology): هغه پوهه چې کلاوې (حصار) څېړي.

۷۲۱. کيموبياوژي (chemobiology): هغه پوهه چې پر بيالوژيکو سيستمونو د کيمياوي مرکباتو اغېز څېړي. او يا: هغه پوهه چې پر بيالوژيک فعاليت د کيمياوي جوړښت اغېز مطالعه کوي.

۷۲۲. کيموايکالوژي (chemoecology): هغه پوهه چې د ايکالوژي کيمياوي اړخونه څېړي.

۷۲۳. کروماتولوژي (crhomatology): هغه پوهه چې رنگونه څېړي.

۲۷۴. کولمبالوژي (collembology): هغه پوهه چې springtail (يو ډول خوگۍ) څېړي.

۷۰۸. کانډرالوژي (chondrology): د اناټومي هغه برخه چې کرپندوکي (غضروف) مطالعه کوي.

۷۰۹. کريسمالوژي (chresmology): هغه پوهه چې وړاندوينې (پېش بېنۍ) څېړي.

۷۱۰. کريسټالوژي (Christology): په عيسويت کې د علم هغه څانگه چې د مسيح ع فطرت او په تېره بيا دا چې انسان او خدای په څه ډول د نوموړي په شخصيت پورې اړه لري، تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۱۱. کلايماټالوژي (climatology): هغه پوهه چې اقليم څېړي او د اقليمونو د پديدو او لاملونو په تړاو پلټنې ترسره کوي.

۷۱۲. کاگنيټالوژي (cognitology): د ذهن او چلند گډ څانگيزه څېړنه د کاگنيټالوژي په نوم يادېږي او د ادراکي پوهنې په نوم هم پېژندل کېږي.

۷۱۳. کاسميټالوژي (cosmetology): هغه پوهه چې سينگار توکي څېړي.

۷۱۴. کريمنالوژي (criminology): هغه پوهه چې جرم، مجرم او په تېره د مجرم چلند تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۱۵. کرايوبيالوژي (cryobiology): هغه پوهه چې پر ژونديو موجوداتو (ارگانيزمونو) د ټيټې تودوخې (درجه حرارت) اغېزې څېړي.

۷۳۴. کریپتو زولوژی (cryptozoology): هغه پوهه چې داسې حیوانات څېړي چې شتون یې نه وي ثابت شوی.

۷۳۵. کارډیوسایتولوژی (cardiocytoology): د زړه د نسجونو سائیتالوژی (حجره پوهنه) د کارډیو سائیتولوژی په نوم یادېږي.

۷۳۶. کرکټرالوژی (characterology): هغه پوهه چې د وگړو چلند او کړه وړه څېړي.

۷۳۷. کلیماتو ایکالوژی (climatoecology): هغه پوهه چې پر ایکالوژی د اقلیم (هوا) تعامل یا اغېزې څېړي.

۷۳۸. کولیوپټرالوژی (coleopterology): هغه پوهه چې خزدکې څېړي.

۷۳۹. کولو پروکټالوژی (coloproctology): هغه پوهه چې د اطراح سیستم (لویو بولو) وروستی برخې (لکه colon, rectum او anus) څېړي.

۷۴۰. کرونا ویروولوژی (coronavirology): هغه پوهه چې د کرونا ویروس څېړي.

۷۴۱. کرایو انزایمولوژی (cryoenzymology): هغه پوهه چې په ټیټه تودوخه کې انزایمولوژی څېړي. وگورئ: انزایمولوژی.

۷۴۲. کرایو فزیالوژی (cryophysiology): هغه پوهه چې په ټیټه تودوخه کې د حجراتو او نسجونو فزیالوژی څېړي.

۷۲۵. کوپ-پوډالوژی (copepodology): هغه پوهه چې کوپ-پوډونه څېړي.

۷۲۶. کاسموبیالوژی (cosmobiology): هغه پوهه چې د کایناتو او ژونديو موجوداتو ترمنځ اړیکې څېړي.

۷۲۷. کرایټیريالوژی (criteriology): هغه پوهه چې د استدلال سموالی او د علم د لاسته راوړنې لپاره اړین معیار تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۲۸. کیمریالوژی (chemorheology): هغه پوهه چې د یوې مادې پر ویجاړېدو د کیمیاوي بدلون اغېز څېړي.

۷۲۹. کرونوبیالوژی (chronobiology): هغه پوهه چې پر بیالوژیکو سیستمونو د وخت او په تېره بیا د دوراني زمان اغېزې څېړي.

۷۳۰. کرونوایکالوژی (chronoecology): هغه پوهه چې پر ایکوسیستمونو د وخت اغېزې څېړي.

۷۳۱. کمپیوټرالوژی (computerology): هغه پوهه چې کمپیوټرونه او په کمپیوټرونو پورې تړلی هر اړخ تر څېړنې لاندې نیسي؛ کمپیوټرپوهنه

۷۳۲. کاسمیتیکالوژی (cosmeticology): وگورئ: کاسمیتالوژی

۷۳۳. کراکپوټالوژی (crackpotology): هغه پوهه چې لېونیان یا غیرعادي کسان څېړي.

۷۵۱. کیمیاوي بیالوژي (chemical biology):
هغه پوهه چې کیمیا او بیالوژي دواړه په خپل
ځان کې رانغاړي.

۷۵۲. کرونو فزیالوژي (chronophysiology):
هغه پوهه چې په بدن کې د فزیولوژیکو پروسو
دوراني توپيرونه او انسجام تر څېړنې لاندې
نیسي.

۷۵۳. کلینیکو پتالوژي (clinicopathology):
هغه پوهه چې د یوې ناروغۍ نښې او علایم او
په تېره د هغو خپلمنځي اړیکې څېړي.

۷۵۴. کرونو فارماکولوژي
(chronopharmacology): د فارماکولوژي
هغه څانګه چې د درملو او د بدن د غبرګون
تعامل څېړي.

۷۵۵. کيبالوژي (Kibology): د انټرنټ پر مخ
(انلاین) دین چې جېزم «کيبو» پارې یې مشري
کوي او تر ډېره په ساینټالوژي رشخند او ملنډې
وهي. وګورئ: ساینټالوژي.

۷۵۶. کیدالوژي (kidology): هغه پوهه چې
ملنډې، ټوکې او طنز تر څېړنې لاندې نیسي.

۷۵۷. کینالوژي (kinology): د فزیک هغه
څانګه چې د حرکت قوانین څېړي.

۷۵۸. کاریولوژي (karyology): هغه پوهه چې
د حجراتو هستې څېړي.

۷۵۹. کونیاالوژي (koniology): هغه پوهه چې
دورې، پولن او هوايي ذرات څېړي.

۷۴۳. کرایو ایمونولوژي (cryoimmunology):
هغه پوهه چې په ټیټه تودوخه کې ایمونولوژي
څېړي. وګورئ: ایمونولوژي.

۷۴۴. کریپټو وایرولوژي (cryptovirology): د
قوي او زیانمنو کمپیوټري ویروسونو (سافتوېر)
د ډیزاین لپاره له کریپټوګرافي څخه ګټه
اخیستنه د کریپټو وایرولوژي په نوم یادېږي.

۷۴۵. کارډیوپتالوژي (cardiopathology):
هغه پوهه چې د زړه ناروغۍ څېړي.

۷۴۶. کارډیو راډیولوژي (cardioradiology):
هغه پوهه چې د زړه راډیولوژي څېړي. وګورئ:
راډیولوژي.

۷۴۷. کیمو ایمونو لوژي
(chemoimmunology): هغه پوهه چې د
ایمونولوژي کیمیاوي اړخونه څېړي.

۷۴۸. کامپلیمنټالوژي (complementology):
د ایمونولوژي هغه څانګه چې کامپلیمنټونه (د
وینې هغه پروټین چې د دفاعي غبرګون پر مهال
له انټي باډي سره مرسته کوي) تر څېړنې لاندې
نیسي.

۷۴۹. کانشتنټالوژي (conscientiology): هغه
پوهه چې شعور (اګاهي) څېړي.

۷۵۰. کارډیو فزیالوژي (cardiophysiology):
هغه پوهه چې د زړه او د وینې د مجراګانو
فزیالوژي څېړي.

۷۶۷. کرونو سایزمو لوژي
(kronoseismology): هغه پوهه چې په زحل ستوري کې د فشاري خپو خورېدل څېړي.

۷۶۸. کوينالوژي (quinology): هغه پوهه چې د کونينو کر او د کونين په توگه يې په درملو کې کارونه تر څېړنې لاندې نيسي.

ک

۷۶۹. گاربالوژي (garbology): هغه پوهه چې د کثافاتو او خړلو د شننې او تجزيې له لارې يوه ټولنه يا کلچر تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۷۰. گيزمالوژي (gizmology): د پېچلو آلاتو کارونه يا څېړنه د گيزمالوژي په نوم يادېږي.

۷۷۱. گوگالوژي (googology): هغه پوهه چې گوگل څېړي. يا: د معلوماتو د موندنې لپاره د گوگل لټون ماشين کارونه د گوگالوژي په نوم يادېږي. د يادونې وړ ده چې دغه کلمه د ملنډو په ډول په عاميانه ژبه کې کارېږي.

۷۷۲. گاسټرالوژي (gastrology): هغه پوهه چې معده څېړي.

۷۷۳. گلاچيالوژي (glaciology): هغه پوهه چې يخ او پر ځمکه د يخ اغېزې څېړي، په تېره د يخچالونو څېړنې ته گلاچيالوژي ويل کېږي.

۷۷۴. گلاسالوژي (glossology): هغه پوهه چې ژبې څېړي؛ ژبپوهنه.

۷۶۰. کې ټېنالوژي (ktenology): هغه پوهه چې د خلکو وژنه څېړي. دغه اصطلاح د امريکايي ارواپوه او عصپوه، ليو الکسنډر، له خوا جوړه شوې چې رينې يې زړې يوناني ژبې ته غځېږي.

۷۶۱. کيمټالوژي (kymatology): هغه پوهه چې خپه ييز حرکت څېړي.

۷۶۲. کينسيالوژي (kinesiology): هغه پوهه چې د بدن حرکت څېړي.

۷۶۳. کوريانولوژي (Koreanology): هغه پوهه چې کوريا څېړي.

۷۶۴. کرشناالوژي (Krishnology): هغه پوهه چې د کرشنا تيولوژي څېړي. يا: په کرشنايزم کې د کرشنا مقام چې د مسيح ع له هغه مقام سره موازي گڼل کېږي چې نوموړي ته په عيسويت کې ورکول شوی.

۷۶۵. کريملينالوژي (Kremlinology): هغه پوهه چې د يوه ځواکمن او پټ سازمان داخلي سياست څېړي.

يا: هغه پوهه چې د شوروي اتحاد د حکومت د لوړ پوړو چارواکو داخلي سياست تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۶۶. کوبريکالوژي (Kubrickology): هغه پوهه چې د ستانلي کوبريک لاسته راوړنې يا پنځونې څېړي.

۷۸۴. گلاتو کرونولوژي (glottochronology): هغه پوهه چې هغه پوهه چې ژبې تر څېړنې لاندې نيسي او دا په ډاگه کوي چې يوه ورته ژبه په کوم وخت کې په نورو ژبو ووېشل شوه.

ل

۷۸۵. لوگالوژي (logology): هغه پوهه چې ويونه څېړي. په دينپوهنه کې د لوړ حقيقت د موندنې لپاره د ويونو څېړنه د لوگالوژي په نوم يادېږي.

۷۸۶. لوډولوژي (ludology): هغه پوهه چې گېمونه او د لوبو نور ډولونه څېړي.

۷۸۷. ليمنالوژي (limnology): هغه پوهه چې د تازه اوبو د ځايونو، په تېره جهيلونو او اوبډنډونو بيالوژيکي، فزيکي او جيولوژيکي خواص څېړي.

۷۸۹. ليتالوژي (lithology): هغه پوهه چې کانې څېړي او د هغو پر سپرته او ډلبندي خاص ټينگار کوي.

۷۹۰. لويمالوژي (loimology): وگورئ: ايډيميالوژي.

۷۹۱. لکسيکالوژي (lexicology): د ژبپوهنې هغه څانگه چې ويونه، د هغو طبيعت او معنا، د ويونو اجزاوې، د ويونو او همدا رنگه د هغو د معناوو ترمنځ اړيکې او ټوله ويبپانگه تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۷۵. گلاتالوژي (glottology): هغه پوهه چې ژبې څېړي؛ ژبپوهنه.

۷۷۶. نازيالوژي (gnoseology): هغه پوهه چې په علمي او فلسفي ډول پوهه يا علم څېړي.

۷۷۷. گرافالوژي (graphology): هغه پوهه چې لاسي ليک، په تېره بيا د يوه کس د اخلاقو د شننې د يوې وسيلې په توگه د نوموړي لاسي ليک تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۷۸. گاینوکالوژي (gynecology): هغه پوهه چې د بنځو طبي پرابلمونه په تېره د تناسلي غړو اختلالونه تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۷۹. گلايکو بيالوژي (glycobiology): هغه پوهه چې د کاربو هايډرېټونو او گلايکو سايدونو بيالوژيک رول څېړي.

۷۸۰. گراماتالوژي (grammatology): هغه پوهه چې ليکني سيستمونه يا متنونه تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۸۱. گايرو کرونولوژي (gyrochronology): هغه ميتود چې د يوه ستوري د وضعي حرکت د اندازه گيرۍ له مخې د هغه د عمر اټکل کوي.

۷۸۲. گاینوکوپتالوژي (gynecopathology): هغه پوهه چې په نوزېږي ماشوم پورې تړلې ناروغۍ يا هغه چې زياتره پر بنځو اغېزه کوي، تر څېړنې لاندې نيسي.

۷۸۳. گاسترو انټرالوژي (gastroenterology): هغه پوهه چې له خولې څخه تر مقعد پورې بشپړ اطراحي سيستم څېړي.

۸۰۳. لینگویستیک ایکالوژي (linguistic ecology): هغه پوهه چې له یو بل سره د ژبو د تعامل څرنګوالی او هغه ځایونه چې دغه ژبې پکې کارېږي، تر څېړنې لاندې نیسي؛ ژبني ایکالوژي.

۸۰۴. لېنگویج ټکنالوژي (language technology): هغه ګډ څانګیز پوهه چې داسې کمپیوټري پوستغالي جوړوي چې انساني ژبه موډل، تجزیه او تولید کړای شي، بدلون پکې راوړي او طبیعي ژبې ته د غبرګون ښودلو وړتیا ولري.

۸۰۵. لینگویستیک انټروپولوژي (linguistic anthropology): د انټروپولوژي هغه څانګه چې ژبه او د ژبې کارونه (استعمال) تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۰۶. مایولوژي (myology): د بدن د غړو فزیولوژیکي څېړنې ته مایولوژي ویل کېږي.

۸۰۷. مانولوژي (manology): هغه پوهه چې انسان څېړي.

۸۰۸. میسالوژي (mesology): هغه پوهه چې د ارګانیزمونو او د هغو د چاپېریال ترمخ څپلمنځي اړیکې څېړي؛ د ایکالوژي لپاره پخوانۍ اصطلاح.

۷۹۲. لمفالوژي (lymphology): هغه پوهه چې لمفاتیک سیستمونه څېړي.

۷۹۳. لیریکالوژي (lyricology): هغه پوهه چې لیریگونه (سندرې/اشعار) څېړي.

۷۹۴. لارینګالوژي (laryngology): د فزیالوژي هغه څانګه چې ستونی او د هغې اختلالونه څېړي.

۷۹۵. لکتینالوژي (lectinology): هغه پوهه چې لکتینونه څېړي.

۷۹۶. لیبرتاالوژي (librettology): هغه پوهه چې د اوپرا کتابونه څېړي.

۷۹۷. لیمنو بیالوژي (limnobiology): د بیالوژي هغه څانګه چې د تازه اوبو حیوانات او نباتات څېړي.

۷۹۸. لیتورجیالوژي (liturgiology): هغه پوهه چې مذهبي عبادات، دعاګانې، سرودونه او مراسم څېړي.

۷۹۹. لوډو موزیکالوژي (ludomusicology): هغه پوهه چې د ویدیويي لوبو موسیقي څېړي.

۸۰۰. لیپدوپټرالوژي (lepidopterology): هغه پوهه چې شاپرکونه او ملخان څېړي.

۸۰۱. لپراکنالوژي (leprechaunology): هغه پوهه چې لپراکان (کوچني پېریان) تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۰۲. لیپدو کرونولوژي (lepidochronology): هغه پوهه چې د پانو په مټ د نباتو عمر ټاکي.

۸۱۹. مایکرولوژی (micrology): هغه پوهه چې مایکروسکوپي اجسام او شيان څېړي.

۸۲۰. میوزیالوژی (museology): د موزیمونو (لرغونتونونو) ډیزاین، تشکیل او مدیریت ته میوزیالوژی ویل کېږي. یا: هغه پوهه چې موزیمونه څېړي.

۸۲۱. میتالوژی (mythology): هغه پوهه چې اسطوري يا افسانې څېړي.

۸۲۲. ماجیرالوژی (magirolgy): هغه پوهه چې پخلی (اشپزي) څېړي.

۸۲۳. میازمالوژی (miasmology): هغه پوهه چې ککړه هوا څېړي.

۸۲۴. منرالوژی (mineralogy): هغه پوهه چې منرالونه څېړي.

۸۲۵. میسالوژی (missiology): د عملي تیولوژی هغه څانګه چې د عیسوي مبلغ کار، پیغام او دریغ تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۲۶. مولینولوژی (molinology): هغه پوهه چې میلونه (کارخونې) څېړي.

۸۲۷. مورفولوژی (morphology): هغه پوهه چې بڼه (شکل/حالت) او جوړښت تر څېړنې لاندې نیسي او د هغې پدیدې دندې په پام کې نه نیسي.

په ژبپوهنه کې، د مورفیمونو (ویونه او د هغو معنوي جوړښتي توکي) د داخلي جوړښت څېړنې ته مورفولوژی ویل کېږي؛ صرف.

۸۰۹. میسالوژی (misology): له استدلال او حجت څخه وېره د میسالوژی په نوم یادېږي.

۸۱۰. میکسالوژی (mixology): د ډول، ډول اجزاوو د ترکیب په واسطه د الکولي څښاکو جوړولو هنر د میکسالوژی په نوم یادېږي.

۸۱۱. مورولوژی (morology): هغه پوهه چې چټیات څېړي.

۸۱۲. مایکولوژی (mycology): هغه پوهه چې فنجي څېړي.

۸۱۳. مامالوژی (mammalogy): هغه پوهه چې تي لرونکي ژوي څېړي.

۸۱۴. ماریالوژی (Mariology): هغه پوهه چې پر مریم ع بحث کوي.

۸۱۵. ماستالوژی (mastology): هغه پوهه چې سيني (تیونه) څېړي.

۸۱۶. میدیالوژی (mediology): د کلچر څېړنې ګډ څانګیز (interdisciplinary) میتود چې په ۱۹۷۹ ز کال کې د رېجس ډیبرې له خوا رامنځته شو او د انسان سمبولیک فعالیت او ټکنالوژی ته، په تېره د کلتوري لېږد د یوې وسیلې په توګه خاصه پاملرنه کوي. یا: هغه پوهه چې رسنۍ (ټلويزون، راډیو، ټولنيزې رسنۍ...) او د هغو اغېز څېړي.

۸۱۷. میریالوژی (mereology): هغه پوهه چې د یوه کل اجزاوې څېړي.

۸۱۸. مترالوژی (metrology): هغه پوهه چې وزنونه، پیماني او اندازه گیری څېړي.

۸۳۷. مېکروبيالوژي (macrobiology): هغه پوهه چې لوی ژوندي ارګانيزمونه څېړي.

۸۳۸. ماسټوزولوژي (mastoology): وګورئ: مامالوژي.

۸۳۹. ممبرانولوژي (membranology): هغه پوهه چې غشاوې څېړي.

۸۴۰. مايکروبيالوژي (microbiology): هغه پوهه چې کوچني ارګانيزمونه، په تېره پر انسان او نورو ژونديو موجوداتو د هغو اغېزې تر څېړنې لاندې نيسي.

۸۴۱. مايکرو ايکالوژي (microecology): هغه پوهه چې د کوچنيو ارګانيزمونو ايکالوژي څېړي.

۸۴۲. مايکرو جيولوژي (microgeology): د جيولوژي هغه څانګه چې مايکروسکوپي جوړښتونه او ساختمانونه څېړي.

۸۴۳. مانسټرالوژي (monsterology): هغه پوهه چې بلاګانې څېړي.

۸۴۴. مايکوسيرالوژي (mycoserology): هغه پوهه چې د وينې فنجي څېړي.

۸۴۵. مالديکټالوژي (maledictology): هغه پوهه چې سپکاوی او کنځلې تر څېړنې لاندې نيسي.

۸۴۶. ميريوټاپولوژي (mereotopology): هغه تيوري چې ميريوولوژي او ټاپولوژي يو ځای کوي او د کل او جز ترمنځ اړيکې او د هغو ترمنځ شته بريدونه څېړي.

په بيالوژي کې، د حيواناتو او نباتاتو د بڼې او جوړښت څېړنې ته ويل کېږي.

په جيولوژي کې، د تېرو او ځمکېنو جوړښت ته ويل کېږي.

۸۲۸. موټيوالوژي (motivology): هغه پوهه چې له ارواپوهنيز اړخه د خلکو موخې څېړي.

۸۲۹. موزيکالوژي (musicology): هغه پوهه چې موسيقي او يا د غږ فزيکي طبيعت څېړي.

۸۳۰. ملريالوژي (malariology): هغه پوهه چې ملريا څېړي.

۸۳۱. مارټرالوژي (martyrology): د شهيدانو په تېره اولياوو فهرست چې د هغوی د کليزو له مخې ترتيب شوی وي.

۸۳۲. ميکنالوژي (mechanology): هغه پوهه چې ماشينونه او ميخانیک څېړي.

۸۳۳. مليټالوژي (melittology): هغه پوهه چې د شاتو مچۍ څېړي.

۸۳۴. ميټريالوژي (meteorology): هغه پوهه چې اتوموسفير، د اتوموسفير پدېدې په تېره موسم او هوا حالاتو وړاندوينه تر څېړنې لاندې نيسي.

۸۳۵. ميتودولوژي (methodology): هغه پوهه چې د يوې څانګې ميتودونه تر څېړنې لاندې نيسي.

۸۳۶. مرميکالوژي (myrmecology): هغه پوهه چې مېږي څېړي.

۸۵۳. مایکرو تریبالوژی (microtribology): د تریبالوژی هغه څانګه چې د خورا کوچنیو سطحو ترمنځ تعامل څېړي؛ وګورئ: تریبالوژی.

۸۵۴. میتومورفولوژی (mitomorphology): د مایتوکاندریا مورفولوژی ته ویل کېږي.

۸۵۵. میتو فزیالوژی (mitophysiology): د مایتوکاندریا فزیولوژی ته ویل کېږي.

۸۵۶. مېکرو مورفولوژی (macromorphology): هغه پوهه چې د یوه ارګانیزم، منرال، یا خاورې د یوه جز لوی جوړښتونه یا مورفولوژي څېړي چې له مرستندویه سترګې (مایکروسکوپ) پرته د لیدو وړ وي.

۸۵۷. میزو متریالوژی (mesometeorology): هغه پوهه چې د مایکرومتریالوژي په پرتله، په لویه کچه اتموسفیري پدیدې تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۵۸. مایکرو منرالوژی (microminerology): هغه پوهه چې کوچني منرالونه مطالعه کوي.

۸۵۹. مایکرو مورفولوژی (micromorphology): هغه پوهه چې د یوه ارګانیزم، منرال یا خاورې د یوه جز لطیف جوړښتونه یا مورفولوژي څېړي چې یوازې د مایکروسکوپ په واسطه د لیدو وړ وي.

۸۶۰. مورفوفونالوژی (morphophonology): د ژبپوهنې هغه څانګه چې فونیمونه او د مورفیمونو فونولوژیکه ښودنه تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۴۷. مېکروسوشیالوژي (macrosociology): د سوشیالوژي (ټولنپوهنې) هغه څانګه چې د نفوسو او لویو جمعیتونو په سویه انساني تعاملونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۴۸. مګنیتوبیالوژي (magnetobiology): هغه پوهه چې د مقناطیسي ساحو او بیالوژیکو سیستمونو ترمنځ تعامل څېړي.

۸۴۹. میکنوبیالوژي (mechanobiology): هغه پوهه چې د بیالوژیکو سیستمونو میخانیک (فزیکی قوې او تعاملونه) تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۵۰. میتافزیالوژي (metaphysiology): هغه پوهه چې د فزیکی جسم پر خلاف، ذهن او ژوند څېړي.

۸۵۱. میتاسایکالوژي (metapsychology): د ذهن او ارواپوهنې فلسفي څېړنه د میتاسایکالوژي په نوم یادېږي.

په ارواپوهنه کې یې دوهم تعریف دا دی چې: هغه ډله اصول چې د فروید پر ارواپوهنه حاکم دي.

په فلسفه کې هغې پوهې ته ویل کېږي چې دا څېړي چې بشري تجربې په څه ډول ادراک جوړوي، تصفیه کوي او هویت ته ښه ورکوي.

۸۵۲. مایکروسوشیالوژي (microsociology): د ټولنپوهنې هغه څانګه چې ورځني، د کوچنیو سطحې انساني تعاملونه، تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۶۸. ماریتایم ارکیالوژي (maritime archeology): د لرغنپوهنې هغه څانګه چې بحرونو، جهیلونو او سیندونو ته ځانګړې ده.

ن

۸۶۹. ناولوژي (neology): ناوا له یوناني څخه ژبې څخه راغلې چې د «عبادتځای» په معنا ده. ناولوژي هغې پوهې ته ویل کېږي چې مقدس ځایونه، عبادتځایونه او سپېڅلې ودانۍ څېړي.

۸۷۰. نیولوژي (nealogy): د زولوژي یوه څانګه ده چې د یوه حیوان د ژوند د لومړنیو پړاوونو ترمنځ مورفولوژیکې اړیکې تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۷۱. نولوژي (noology): د هرې هغې پدیدې سیستماتیکه څېړنه او مطالعه چې له پوهېدو او پوهنې سره سروکار ولري. نو د یوناني ژبې ویوکی دی چې د «ذهن» معنا لري.

۸۷۲. نیولوژي (neology): هغه پوهه چې نیولوجیزم (د نوو ویونو جوړونه) څېړي.

یا: د نویو او عقلاني مذهبي نظریاتو و افکارو درلودل، د نیولوژي په نوم یادېږي.

۸۷۳. ناسولوژي (nasology): هغه پوهه چې پوزه څېړي.

۸۷۴. نیدولوژي (nidology): هغه پوهه چې ځالي څېړي.

۸۶۱. میکرو متیریاالوژي (micrometeorology): د متیریاالوژي هغه څانګه چې د یوې وړې سیمې لپاره چې څو کیلو متره قطر ولري، په وړه سطحه موسم او د هوا حالاتو مشاهده او سپړنه ترسره کوي.

۸۶۲. مورفو فزیالوژي (morphophysiology): هغه پوهه چې د بڼې او فزیولوژیکو دندو ترمنځ خپلمنځي بیالوژیکي اړیکې څېړي.

۸۶۳. مورفو سایکالوژي (morphopsychology): هغه پوهه چې د څېرې د خواصو او شخصیت ترمنځ اټکلي مشابهت څېړي.

۸۶۴. ملیسو پالینو لوژي (melissopalynology): هغه پوهه چې له شاتو او مچيو څخه پیدا شوی پولن څېړي.

۸۶۵. مالیکولر بیالوژي (molecular biology): د بیالوژي هغه څانګه چې د ژوند مېکرو مالیکولونه، لکه پروټین، لیپو پروټین او هستوي تېزاب تر څېړنې لاندې نیسي.

۸۶۶. مینسي کرونولوژي (mensichronology): هغه پوهه چې د خستو او نورو ودانیزو موادو د بعدونو او ترکیب له تجزیې وروسته د هغو عمر معلوموي.

۸۶۷. میکرو کلامتالوژي (microclimatology): د اقلیم پوهنې هغه څانګه چې کوچني اقلیمونه څېړي.

هغو موجوداتو سره کار نه لري چې نور شتون نه لري.

۸۸۴. نیوسالوژي (neossology): هغه پوهه چې کوچني مرغان څېړي.

۸۸۵. نیفرالوژي (nephrology): د طب هغه څانګه چې د پښتورګو دنده او ناروغۍ څېړي.

۸۸۶. نومرالوژي (numerology): هغه پوهه چې د اعدادو (یا د هغو ویونو توري چې د اعدادو استازیتوب کوي) ترمنځ صوفیانه اړیکې او همدا رنگه د فزیکي توکو او ژوندیو شیانو فعالیت یا چلند څېړي.

۸۸۷. نانوبیالوژي (nanobiology): د بیالوژي هغه څانګه چې د نانو په کچه بیالوژیک تعاملونه څېړي.

۸۸۸. ناراطالوژي (narratology): هغه پوهه چې کیسه ییز (نرټیو) ساختمان څېړي.

۸۸۹. نیونا ټولوژي (neonatology): د طب هغه څانګه چې نو زېږي او په تېره ناروغه یا تر وخت دمخه نو زېږي ماشومان څېړي.

۸۹۰. نیګرالوژي (niggerology): هغه پوهه چې تورپوستي او په تېره هغه تورپوستي چې د مشکل جوړوونکو په توګه له ټولني ویستل شوي وي، تر څېړني لاندې نیسي.

۸۹۱. نانوسایټولوژي (nanocytology): د سایټولوژي لپاره د نانوټکنالوژي کارونه د نانوسایټولوژي په نوم یادېږي.

۸۷۵. نومولوژي (nomology): هغه پوهه چې قوانین څېړي. یا: د عمومي فزیکي او منطقي قوانینو څېړنه د نومولوژي په نوم یادېږي. یا: هغه پوهه چې د ذهن قوانین څېړي؛ ذهني ارواپوهنه.

۸۷۶. نوسولوژي (nosology): هغه پوهه چې د ناروغۍ څېړنه، تشخیص، ډلبندي او سیستماتیکه پلټنه ترسره کوي.

۸۷۷. نارکولوژي (narcology): هغه پوهه چې د درملو تر حد زیاته کارونه څېړي.

۸۷۸. نیکرالوژي (necrology): هغه پوهه چې مړینه یا مړی څېړي.

۸۷۹. نیوتولوژي (neotology): هغه پوهه چې یو نوی موندل شوی/کشف شوی شی، ځای، حیوان، حشره، منرال او داسې نور تر څېړني لاندې نیسي.

۸۸۰. نیفالوژي (nephology): د میتريالوژي هغه څانګه چې ورېځې مطالعه کوي.

۸۸۱. نیورولوژي (neurology): د طب هغه څانګه چې عصبي ګډوډۍ او همدا رنگه د مرکزي عصبي سیستم مغز او حرام مغز، اعصاب، غړي او د شاوخوا عصبي سیستم عصبي-عضلي مفصلونه تر څېړني لاندې نیسي.

۸۸۲. نوستولوژي (nostology): هغه پوهه چې زړښت څېړي.

۸۸۳. نیونټالوژي (neontology): هغه پوهه چې د روان عصر ژوندي ارګانیزمونه څېړي او له

۹۰۰. نیورو مورفولوژی

(neuromorphology): هغه پوهه چې د عصبي سیستم او د هغه د اجزاوو مورفولوژی څېړي.

۹۰۱. نیورو فزیالوژی (neurophysiology): د

فزیالوژی هغه څانګه چې عصبي سیستم څېړي.

۹۰۲. نیورو سایکالوژی (neuropsychology):

د نیورولوژی او درماني ارواپوهنې هغه څانګه چې د ارواپوهنیزو بهیرونو فزیولوژیک بنیادونه څېړي.

۹۰۳. نیورو ټاکسیکالوژی

(neurotoxicology): هغه پوهه چې د عصبي زهرو په واسطه مسموم کېدل څېړي.

۹۰۴. نیورو پالیو بیالوژی

(neuropaleobiology): د پالیو بیالوژی (یا نیورو بیالوژی) هغه څانګه چې د لرغونو حیواناتو عصبي سیستم څېړي.

۹۰۵. نیورو فینومینولوژی

(neurophenomenology): هغه پوهه چې عصپوهنه او پدیدوي مشاهده سره یو ځای کوي.

۹۰۶. نیورو-افتلمالوژی (neuro-

ophthalmology): د نیورولوژی او افتلمالوژی هغه فرعي څانګه چې په عصبي سیستم پورې اړوند عیني پرابلمونه څېړي.

۹۰۷. نیورو سایکو فزیالوژی

(neuropsychophysiology): هغه پوهه چې

۸۹۲. نیورو بیالوژی (neurobiology): هغه

پوهه چې په خلکو او حیواناتو کې د اعصابو او مغزو دندې څېړي.

۸۹۳. نیورو یورالوژی (neuourology): د

یورولوژی هغه څانګه چې د مثاني هغه اختلالونه څېړي چې د ستون فقرات په ټپونو او عصبي اختلالونو پورې اړه ولري.

۸۹۴. نیوروسونولوژی (neurosonology): د

عصبي رګونو د عملیاتو لپاره د التراساؤنډ کارونه د نیوروسونولوژی په نوم یادېږي.

۸۹۵. نیورو وایرولوژی (neurovirology): د

هغو ویروسونو علمي څېړنه چې عصبي سیستم ته د سرایت کولو وړتیا لري.

۸۹۶. نانوټکنالوژی (nanotechnology): د نانو

ذراتو جوړول او د نانو متر په کچ کې د ماشینونو جوړول د نانوټکنالوژی په نوم یادېږي.

۸۹۷. نیورو راډیولوژی (neuroradiology): د

عصبي سیستم راډیولوژی او په تېره د عصبي سیستم د ګډوډیو د تشخیص او درملنې لپاره د وړانګو کارونه د نیورو راډیولوژی په نوم یادېږي.

۸۹۸. نیورو پتالوژی (neuropathology): د

عصبي سیستم پتالوژی (ناروغۍ یا د ناروغیو څېړنې) ته ویل کېږي.

۸۹۹. نیورو کارډیالوژی (neurocardiology):

هغه پوهه چې د زړه او عصبي سیستم تعامل څېړي.

۹۱۶. واکسینالوژي (vaccinology): هغه پوهه چې د نوو واکسینونو جوړول او تولید څېړي.

۹۱۷. وینریالوژي (venereology): د طب هغه څانګه چې د جماع له لارې انتقال شوې ناروغۍ او د هغو درملنه څېړي.

۹۱۸. وېکسي لالوژي (vexillology): هغه پوهه چې بیرغونه څېړي.

۹۱۹. ویکتیمالوژي (victimology): هغه پوهه چې د یوه جرم قربانیان او په تېره هغه لاملونه څېړي چې ولې ځینې خلک ډېر زیات د جرمونو قرباني کېږي.

۹۲۰. ولکنالوژي (volcanology): هغه پوهه چې ولکانونه څېړي؛ vulcanology.

۹۲۱. واتیکانولوژي (Vaticanology): هغه پوهه چې د واتیکان سیاست، پرېکړې او د کار کولو طرز څېړي.

۹۲۲. وایرو ایمونولوژي (viroimmunology): هغه پوهه چې پر ایمونولوژیک سیستم د ویروسونو اغېز څېړي.

۹۲۳. وېدرالوژي (weatherology): هغه پوهه چې د هوا حالاتو د وړاندوینې لپاره کارېږي؛ میتیريالوژي.

۹۲۴. ووډ پیکرالوژي (woodpeckerology): هغه پوهه چې رتکانک (یو ډول مرغه) څېړي. په انگلش کې ورته woodpecker وايي.

عصبپوهنه، ارواپوهنه او فزیولوژي سره یو ځای کوي.

۹۰۸. نیورو الکترو فزیالوژي (neuroelectrophysiology): هغه پوهه چې د نیورونونو برقي فعالیت څېړي.

۹۰۹. نیوماتولوژي (pneumatology): هغه پوهه چې د اروایي موجوداتو او پدیدو او په تېره د انسان او خدای ترمنځ تعامل څېړي.

و

۹۱۰. وینالوژي (vinology): هغه پوهه چې شراب او شراب جوړونه څېړي؛ انگالوژي.

۹۱۱. وایرولوژي (virology): د مایکرو بیالوژي هغه څانګه چې ویروسونه او ویروسي ناروغۍ څېړي.

۹۱۲. وکالوژي (vocology): هغه پوهه چې غږ زېږوونکي وسایل څېړي.

۹۱۳. ولنالوژي (vulnology): هغه پوهه چې د ټپونو درملنه او ساتنه څېړي.

۹۱۴. وینرالوژي (venereology): هغه پوهه چې په جنسي نژدیوالي پورې مربوطې ناروغۍ او د هغو درملنه څېړي.

۹۱۵. ورمیالوژي (vermeology): هغه پوهه چې چینجي څېړي.

وخت قیدوي یا ښيي لکه دېوالي گړۍ، لاسي گړۍ او لمريزه گړۍ (سندیال) چې د سیوري د موقعیت له مخې وخت ښيي.

۹۲۹. هاگالوژي (hagiology): هغه پوهه چې د اولیاوو ژوند څېړي.

۹۳۰. هاپالوژي (haplology): په یوه لغت کې له دوو تقریبا مشابه څپو څخه د یوې څپې حذف یا غورځولو ته هاپالوژي ویل کېږي.

۹۳۱. هلکالوژي (helcology): هغه پوهه چې ناسورونه او د هغو درملنه څېړي.

۹۳۲. هربالوژي (herbology): هغه پوهه چې طبي بوټي او د هغو طبي ځانگړنې په تېره چې کله سره ترکیب شي، تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۳۳. هایرولوژي (hierology): هغه پوهه چې د ادیانو مقایسوي او تاریخي څېړنه کوي.

۹۳۴. هیپالوژي (hippology): هغه پوهه چې اسونه څېړي.

۹۳۵. هیستالوژي (histology): هغه پوهه چې مایکروسکوپي جوړښتونه، کیمیاوي مرکبات، د نسجونو دندې او د حیواناتو او نباتاتو نسجي سیستمونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۳۶. هوپالوژي (hoplology): هغه پوهه چې په انساني جگړو کې ښکېله ټکنالوژي په تېره وسلې و زغړې، چلن او میتودونه تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۲۵. هینولوژي (henology): هغه فلسفي ډسکورس چې پر «یو یا احد» راڅرخي او په ځانگړي ډول په افلاطوني فلسفه کې څرگند شوی.

۹۲۶. هیکسولوژي (hexology): هغه پوهه چې د هېکس نسبې تر څېړنې لاندې نیسي. هېکس هغو نښو ته ویل کېږي چې د پنسلوانیا جرمني خلکو به د خپلو ودانیو لپاره کارول تر څو له بدو ارواوو څخه په امان کې وي. هېکس یو هندسي ډیزاین وو او یو ستوری یا گل به یې درلود چې په یوه دایروي ساحه کې به ځای پر ځای شوی وو.

۹۲۷. هوډولوژي (hodology): هوډولوژي گڼ تعریفونه لري. په عموم کې هغې پوهې ته ویل کېږي چې پلی لارې څېړي.

بل خوا د مغزو په فزیولوژي کې، د مغزي حجراتو د خپلمنځي اړیکو څېړنې ته هوډولوژي ویل کېږي او د دې تعریف له مخې د بیالوژي یوه څانگه گرځي.

په فلسفه کې د تړلو او مربوطو ایډیاوو او نظریاتو مطالعې ته هوډولوژي ویل کېږي او د جغرافیې د یوې څانگې په توگه هغې پوهې ته ویل کېږي چې لارې تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۲۸. هورولوژي (horology): هغه پوهه چې وخت مطالعه کوي او همدا رنگه هغه فن، ساینس او ټکنالوژي تر څېړنې لاندې نیسي، چې

۹۴۷. هپتالوژي (hepatology): هغه پوهه چې جگر، مټانه او پانکراس او د دې غړو درملنه څېړي.

۹۴۸. هکسيکالوژي (hexicology): هغه پوهه چې د ژونديو موجوداتو او نورو ارگانيزمونو اړيکې او په عموم کې له شاوخوا شرايطو سره د هغو تعامل تر څېړنې لاندې نيسي.

۹۴۹. هيريسالوژي (heresiology): هغه پوهه چې کفر (عقيدوي انحراف) څېړي.

۹۵۰. هرپتالوژي (herpetology): هغه پوهه چې چرمسکۍ او ذوحياتين څېړي.

۹۵۱. هيتيتالوژي (Hittitology): هغه پوهه چې د هيتيتي وگړي، د هغو ژبه او کلچر څېړي. هيتيتي په اناتوليا کې د برونزو د پېر يو سلطنت وو.

۹۵۲. هيسټرالوژي (hysterology): هغه پوهه چې زيلانځی (رحم) څېړي.

۹۵۳. هامارشياالوژي (hamartialogy): د تيولوژي هغه څانگه چې د گناه طبيعت او اغېزې څېړي.

۹۵۴. هيموسايتالوژي (hemocytology): هغه پوهه چې د وينې سايتالوژي څېړي.

۹۵۵. هپاتکالوژي (hepaticology): هغه پوهه چې د کاني گل څېړي.

۹۵۶. هيسټوريالوژي (historiology): هغه پوهه چې تاريخ څېړي؛ تاريخپوهنه.

۹۳۷. هرټالوژي (hortology): هغه پوهه چې بن او بنوالي څېړي. د بنوالۍ هنر ته هم هرټالوژي ويل کېږي.

۹۳۸. هايډرولوژي (hydrology): هغه پوهه چې د اوبو ځانگړنې، وېش او د ځمکې پر سطحه، خاوره، کانو او اتوموسفير باندې د اوبو اغېزې تر څېړنې لاندې نيسي.

۹۳۹. هايټولوژي (hyetology): هغه پوهه چې ورښت (وريا) څېړي.

۹۴۰. هايگالوژي (hygiology): هغه پوهه چې د روغتيا تحفظ او تداوم څېړي.

۹۴۱. هايگروالوژي (hygrology): هغه پوهه چې د بدن سياله ماده څېړي.

۹۴۲. هيمنالوژي (hymnology): هغه پوهه چې حمدونه او مناجات څېړي.

۹۴۳. هپنالوژي (hypnology): هغه پوهه چې خوب څېړي.

۹۴۴. هيمټالوژي (hematology): هغه پوهه چې وينه او د وينې توليدوونکي غړي څېړي.

۹۴۵. هيمرالوژي (hemerology): هغه پوهه چې کليزې (کالندرونه)، په تېره د خاصو ورځو د تشخيص او پېژندنې لپاره تر څېړنې لاندې نيسي.

۹۴۶. هورتولوژي (heortology): هغه پوهه چې مذهبي جشنوارې څېړي.

۹۶۶. هیستوپاتالوژي (histopathology): هغه پوهه چې د مایکروسکوپي کچې نسجونه، په تېره هغه نسجونه چې د ناروغۍ له کبله غیرنورمال وي، تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۶۷. هیلوسایزمالوژي (helioseismology): هغه پوهه چې په لمر کې د فشاري څپو خورېدل څېړي.

۹۶۸. هیماتوپاتالوژي (hematopathology): وگورئ: هیموپاتالوژي.

۹۶۹. هیستو مورفولوژي (histomorphology): هغه پوهه چې د حجراتو د مورفولوژۍ د څېړنې لپاره له هیستولوژي څخه استفاده کوي.

۹۷۰. هیستو فزیالوژي (histophysiology): هغه پوهه چې د حجراتو او نسجونو دندې څېړي.

۹۷۱. هایډرو میتريالوژي (hydrometeorology): د میتريالوژي هغه څانګه چې په اتموسفیر کې د اوبو د حالت پېښېدل، بدلونونه او خوځښت څېړي.

۹۷۲. هیترو فینومینولوژي (heterophenomenology): هغه پوهه چې د نورو خلکو شعور څېړي.

۹۷۳. هیپاتو گاسترو انټرالوژي (hepatogastroenterology): د طب هغه څانګه چې د ځیګر، معدې، وړو کولمو او همدا رنگه د دې ټولو غړو د درملنې علم په ځان کې رانغاړي.

۹۵۷. هایډروبیالوژي (hydrobiology): هغه پوهه چې د داسې حیواناتو بیالوژي څېړي چې په اوبو کې ژوند کوي.

۹۵۸. هایډرو ایکالوژي (hydroecology): هغه پوهه چې په لمدو ځمکو کې د اوبو او وحشي موجوداتو ترمنځ اړیکې څېړي.

۹۵۹. هایډرو جیولوژي (hydrogeology): هغه پوهه چې تر ځمکې لاندې اوبه، په تېره د دې اوبو د شتون او خوځښت بیالوژیکي، فزیکي او کیمیاوي خواص څېړي.

۹۶۰. هلمنتالوژي (helminthology): د زولوژي هغه څانګه چې هلمنتونه (پرازیتي چینجی) څېړي.

۹۶۱. هیموپاتالوژي (hemopathology): د پتالوژي هغه څانګه چې د وینې ناروغۍ څېړي.

۹۶۲. هیستو سائیتولوژي (histocytology): د هیستولوژي او سائیتولوژي ترکیب ته ویل کېږي.

۹۶۳. همبرګرالوژي (hamburgerology): هغه پوهه چې د میکډانلډز له خوا معرفي شوه تر څو په خپلو فاسټ فوډ رستورانټونو کې خلکو ته کاري روزنه ورکړي.

۹۶۴. هیموستاسیالوژي (hemostaseology): هغه پوهه چې هیموستاسیس (یا د وینې توقف) څېړي.

۹۶۵. هیپو پتالوژي (hippopathology): هغه پوهه چې د اسونو ناروغۍ څېړي.

ی

۹۷۸. یورینالوژی (urinology): هغه پوهه چې د ناروغ د روغتیايي حالت د تحلیل لپاره تشې بولې څېړي.

۹۷۹. یورونالوژی (uronology): د طب هغه څانګه چې تشې بولې څېړي.

۹۸۰. یونیورسالوژی (universology): هغه پوهه چې کاینات څېړي.

۹۸۱. یورو پتالوژی (uropathology): هغه پوهه چې د تشو بولو د جهاز ناروغۍ څېړي.

۹۸۲. یورو راډیولوژی (uroradiology): هغه پوهه چې د تشو بولو د جهاز راډیولوژی څېړي.

۹۷۴. یوفولوژی (ufology): د UFO یا ناپېژانده الوتیزو شیانو پوهې ته یوفولوژی ویل کېږي.

۹۷۵. یورولوژی (urology): د طب هغه څانګه چې د تشو بولو د جهاز او اړوند سیستم ګډوډۍ او اختلالات تر څېړنې لاندې نیسي.

۹۷۶. یوکالوژی (eucology): هغه پوهه چې دعاګانې مطالعه کوي. همدا رنگه د دعاګانو او ماثوراتو کتاب ته هم د یوکالوژی کلمه کارېږي.

۹۷۷. یورانالوژی (uranology): هغه پوهه چې اسمانانو او سماوي اجسام مطالعه کوي.

یا: د اورانوس ساینسي مشاهده او څېړنه د یورانالوژی په نوم یادېږي.

پای

رحمت شاه فراز

رانده ټول عمر پټې سترگې په امسا پسې ځي
بينا هغه دي چې هم لارې هم رهبر بدلوي

ارواښاد صديق پسرلی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**